

Laisvoji Lietuva

Lietuvių laikraštis
Lėkėčia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

XII metal

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis liepos— July 17 1958

Kaina 10 c.

(336) 11 Nr.

Kpt. Steponas Darius ir leitn. Stasys Girėnas prie lėktuvo pavadintu
Lituanica vardu

DIDIEJI TESTAMENTININKAI IR MES

Povilas Dirksis, Chicago, Ill.

Mes visi prisimename, kaip prieš 25 metus, du drašūs ryžtingi, nepa-
laužiamos valios lietuviai lakūnai:
pkt. Steponas Darius ir ltn. Stasys
Girėnas, perskridę audringąjį At-
lantą, žuvo prie pat Lietuvos sienos
— savo kelionės tikslu. Soldino miš-
kuose, Vokietijoje. Ta tragedija į
vyko 1933 metais liepos 17 dieną.

A. A. Dariaus ir Girėno žygis, kaip neeilinis ir ne kasdienis, yra ir pasiliks gyvas. Jų žygis tapo Amerikos ir Lietuvos draugiškumui simboliu, nes jie savo žygiu ir gyvybės auka šiuos kraštus sujungė Amerikos laisvės prieigobstyje ir jos technikos pažangoje išau-gę bei savo protėvių karžiگیška dvasia apsišlavę savo žygiu siekė užakcentuoti gyvento laiko techni-
kos tendencijas Amerikos ir Lietu-
vos garbei.

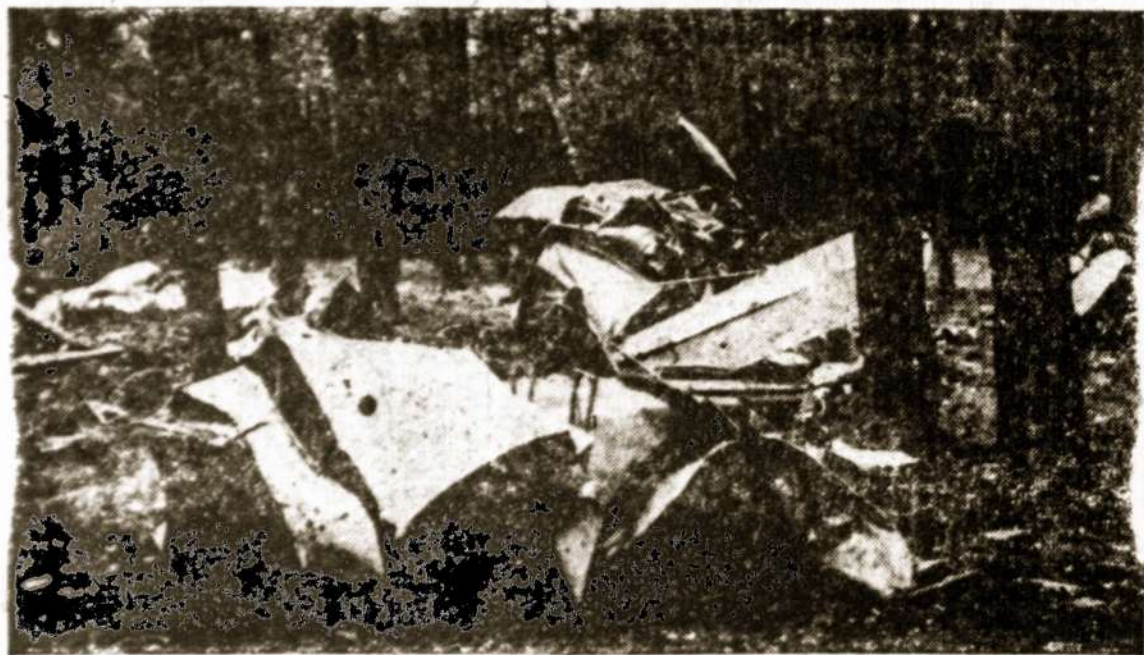
Kas juos vertė taip rizikingai ir pavojingai žygi vykdyti?

Niekas jiems jokių premijų nebu-
vo skyręs, niekas aukso kalnų neža-
dėjo ir iš niekur garantuoto atlygi-
nimo, su kuriuo materialistai kiek
viena savo judesį rėša, ne tik ne
laukė, bet ir nesitikėjo. Jie gerai
žinojo kad visa tai daro ne dėl sa-
vęs kiek dē Amerikos ir dar dau-
giau dėl Lietuvos, kurią begaliniai
karštai mylėjo. Jų kelrodžiū tapo
šūkis: New York — Kaunas arba
mirtis.

Toks atviras ir nuosirdus idealiz-
mas, toks jų tyras patriotizmas, pa-

darė juos geriausiais ir pavyzdin-
giausiai Lietuvos vaikais. Tad ne
nuostabu, kad jų tragiškos mirties
sukaktį minint sujūdė ne tik lietu-
viškoji Chicago didingoje eisenoje,
bet reikia manyti, kad ir visi lietu-
viai, kur jie begyventų, kartu su pa-
saulio aviacijos autoritetais, suos-
du galūnūs širdžių gėlmėse glamo-
nės. Net ir Lietuvos okupantas ne
pajėgdamas iš lietuvių išplėsti pa-
garbą mūsų tautos didvyriams, kaip
tenka patirti, šiais metais leido oku-
puotoje Lietuvoje Dariaus—Girėno
žygi paminėti, tikėdamasis, kad jau
šio paminėjimo proga pavyks į jų
idealizmą įpilti priemonių, kas leis
atkakliai jam besipriešinantį lie-
tuvį arčiau prisitraukti.

Dariaus ir Girėno idealizmui ir
patriotizmui negalim būti abejingi.
Veltui į jų idealizmą ir patriotizmą
bandodėti priemonias. Dariaus ir
Girėno testamentas aiškiai ir nedvi-
prasmėškai byloja tėvynės tikrųjų
sūnų ir dukrų naudai ir įpareigoje
"...iš nauja ryžtis, aukotis ir pasi-
rengti naujam žygiui...", kad audrin-
gųjų vandenų dievai patenkinti Ta-
vo pastngomis, pasiryžimu ir ne-
kvieštų tavęs į Didįjį Telsmą..."
Tai testamentas persunktas istori-
nėmis tiesomis ir paliktas Jaunajai
Lietuvai, kurios vaikai esame mes.
Tai testamentas mums, kurį mes
turime vykdyti—siekti tolių, siekti
savo tautai laimėjimų ar žūti.

...Kpt. Stepono Dariaus ir leitn. Stasjo Girėno tragiškojo žuvimo vie-
ta miškingoje Soldau apylinkėje, Vokietijoje. Paveiksle matosi jų
sudužusio lėktuvo—Lituanikos likučiai

PRANESIMAS ORGANIZACIJOJE DARIAUS—GIRĖNO 25 M. SKRIDIMO Į LIETUVĄ SUKAKČIAI PAMINĖTI.

Š.m. liepos 20 d. MARQUETTE PARKE 3 val. p. p. rengiamas
Dariaus—Girėno 25 metų skridimo į Lietuvą paminėjimas ir žu-
vų didvyrių pagerbimas.

Visos organizacijos, norinčios organizuoti dalyvauti parade la-
bai prašomos gausiai dalyvauti ir atvykti su vėliavomis. Aple daly-
vavimą, prašoma pranešti Komiteto Pirmininkui DR. STEPONUI
BIEŽIUI 3241 W. 66 PLACE TELEFONAS REpublic 7—7868.

ORGANIZACIJOS RENKASI KAMPAS 69 IR WESTERN 1.30
min. iš kur gaus savo vietos nurodymą. Jei bus lietingas oras minėji-
mas įvyks prie Parko Maria Ankštesnėje Mokykloje. Prašoma laiku
užsiregistruoti ir gausiai šlame nepamirštamame lietuvių tautai
žygio minėjime dalyvauti.

Minėjimo Komitetas.

MUENCHENE UŽDAROMAS AMERIKOS BALSAS

Iš neoficialių šaltinių tenka patir-
ti, jog nuo 1958 m. rugsėjo 1 d.
Muenchene uždaromas Amerikos
Balsas, kuris įvairiomis kalbomis
siųsdava žinias už geležinės uždan-
gos. Uždaromi lietuvių, lenkų, bul-
garų, vengrų, latvių, estų, uzbekų,
rusų skyriai. Gerai yra žinoma, jog
pavergtos Lietuvos gyventojai
Muencheno Amerikos Balsu trans-
liacijos gerai girdėdavo. Nėra žino-
ma ar girdimos lietuviškos translia-
cijos iš kitų Europos stočių, kurios
duoda valandėles pavergtiesiems
kalbėti į savo krašto žmones.

Girdėti, jog šios mums nemalo-
nios reformos padarytos su Baltųjų
Rūmų ir valstybės departamento
pritarimu. Sakoma, jog tai daroma
taupumo, tikslingumo ir kitais su-
metimais. Gal būt ir kita galimybė
būt. Kadangi Muencheno Amerikos
Balsas buvo geriausiai girdimas vi-
suose sovietų pavergtuose kraštuose,
tai jis sovietams buvo labai ne-
malonus ir sovietai ne kartą kaltino
Vakarų Vokietijos vyriausybę, kam
ji leidžia V. Vokietijos žemėje veik-
ti Amerikos propagandos įstaigom.
Nėra paslaptis, jog Vakarų Vokietij-
jos vyriausybė Amerikos Balsu ne-
mėgo. Gal būt dar ir kita priežas-
tis—noras gerinti santykius su šo
viečiai, vėl grįžti į koegzistencijos
laikus.

Kokios bebūt tikrosios Ameri-
kos Balsu Muenchene uždarymo
priežastys, pats uždarymo faktas
nemalonus. Jį jautriai išgyvens
visi sovietų pavergtieji kraštai, ku-
rie jį klausė ir stipriai išsilaisvini-
mo viltį.

Washingtono Amerikos Balsas
paliekamas.

PRANCŪZIJA NORI BŪTI ATOMINĖ GALYBĖ

Gen. De Gaulle kvietimu, valsty-
bės sekretorius Dulles lankėsi Pa-
rižyje. De Gaulle pasižadėjo eiti su
vakarais ir su sovietais atskirai
derybų nevesti. Bet De Gaulle pa-
reikalavo, kad Amerika Prancūzijai
suteiktų atominį paslapčių.

PARLAMENTARAMS SUSIRENKANT

Kaip mus informuoja, Pasaulinė
Parlamentarų konferencija šiais me-
tais įvyks Rio de Janeiro mieste,
Brazilijoje, liepos mėn. 24 d. Kaip
žinoma, Tarptautinei Parlamentarų
Sąjungai priklauso visų kraštų
parlamentų nariai. Net ir diktatūri-
nių kraštų, būtent Sovietų Rusijos
ir jos satelitų.

Ši konferencija mažiau mus jdo
mautų, jei joje nedalyvautų Sovie-
tų Rusijos atstovai, o kartu su jais,
gali atvykti ir vienas kitas iš Lie-
tuvos, Tuo labiau, kad ligi šiolėi
beveik visose parlamentarų konfe-
rencijose dalyvaujavo okupuotos
Lietuvos atstovas Just. Paleckio as-
menys. Reikia manyti, kad ir šiais
metais bolševikai tokiais "parlamen-
tarais" pasirūpins.

Tačiau, kaip renkami Sovietų Ru-
sijos ir jų pavergtų kraštų atstovai
ir sovietų "parlamentus, mums vi-
siems žinoma. Ten egzistuoja tik
viena komunistų partija ir tik ji
viena kandidatų stato, o balsuoti
turi visi gyventojai. Tad toks par-
lamentas jokiū būdu negali atsto-
vauti visuomenės daugumos nusi-

POLITIKOS LAUKUOSE

B. Bijūnas

nes Prancūzija greitai norinti pasi-
daryti atominę galybę. De Gaulle
įsitikinimu, nė vienas kraštas, koks
jis didelis bebūtų, neturėdamas ato-
minių ginklų negali būti pajėgus
savo sienas apginti ir turėti pasau-
linį svorį. Prancūzija siekianti būti
didžioji galybė ne tik iš vardo,
kaip dabar ji yra. Prancūzija trinti
pradėti gamintis atominius ginklus
ir prašo Ameriką padėti greičiau
juos pasigaminti.

Valstybės sekretorius atsakė, jog
atominį paslapčių atskleidimas ir
draugiškai valstybei yra Amerikos
kongreso žinioje ir galioje. Angli-
jos sostinėje Londone kalbama, jog
Prancūzija jau baigia atominę bom-
bą pasigaminti. Kelių savaitių ar
kelių mėnesių bėgyje Prancūzija Sa-
haroje išbandysianči nauosą ato-
minę bombą. Amerikai Prancūzijai
jos reikalavimas nemalonus. Ame-
rika, Anglija ir Sovietų Sąjunga,
tuo tarpu vienintėlis atominės galy-
bės, ieško būdų kaip susitarti dėl
atominų bombų gaminimo ir ban-
dymų uždraudimo. Dabar ateina
Prancūzija, kuri siekia atominius
bandymus dar tik pradėti. Kalba-
ma, jog atominų ginklų gamyboje
didelę pažangą padarė Švedija
ir Izraelis. Vėliau jau gali būti
atominų kraštų. Tada susita-
rimas bus sunkesnis.

CHRUSČEVAS BERLYNE

Sovietų premjeras ir komunistų
partijos galva lankėsi Rytų Berly-
ne. Jis buvo atvykęs dalyvauti Ry-
tų Vokietijos komunistų partijos
Kongrese. Chrusčevas į Berlyną at-
vyko po Vengrijos sukilimo vadų
sąsaudymo ir po komunistų parti-
jos centrinio komiteto posėdžio.
Buvo spėjama, jog Chrusčevui tik
roji kelionės priežastis yra išpėti
visus satelitus ir ypač Lenkiją, kad
jie akiai vykdytų visus Maskvos
įsakymus. Savo kalboje Chrusče-
vas satelitinių kraštų neminėjo, bet
labai kietai išėjo Jugoslaviją, ku-
ri veda nuo Maskvos nepriklauso-
mą komunistinę politiką. Sovietų
premjeras pareiškė, jog Jugoslavi-
ja pardavė savo sielą (nors jis sie-
los buvimu nepripažįsta) vakarams

už pinibus. Jugoslavija komunisti-
nių kraštų atžvilgiu dabar esanti
piktesnė kaip 1948 metais, kada Sta-
linas pikčiausiai susikirto su Jugo-
slavijos Tito.

Sovietai paleido Amerikos lakū-
nus, kurie buvo priversti nusileisti
sovietų teritorijoje netoli Turkijos
sienos, kai sovietų naikintuvas pašo
vė paklydusį neginkluotą lėktuvą.
Lakūnai pasakoja, jog jie buvo kan-
kinami. Kai kuriuos civiliai gyven-
tojai (armėnai) ruošėsi pakarti.

Komunistinė Rytų Vokietijos vy-
riausybė dar nepaleidžia 9 Ameri-
kos lakūnų, kurie birželio 7 d. buvo
priversti nusileisti Rytų Vokietijoj,
kai audros metu skrisdami į Berly-
ną paklydo. Už lakūnų paleidimą
komunistinė Rytų Vokietijos vy-
riausybė reikalauja pripažinimo.
Amerika reikalauja sovietus jų la-
kūnus išlaisvinti.

Libanone padėtis tebėra nepasi-
keitusi. Jau yra aišku, jog Jungtini-
s Tautos teisėtai ir vakarietiškai
Lebanono vyriausybę realesnės pa-
ramos nesuteiks. Padėtį gali išgel-
bėti tik atviras Amerikos ir Angli-
jos įsikišimas, kam yra pasirodę,
bet vis dar delsiama. Dedamos pas-
tangos, kad tarp vyriausybės ir su-
kilėlių būtų pasiektas kompromis
nė taika. Nestinga manančių, jog su
Lebanonu gali būti taip pasielgta,
kaip prieš 20 metų buvo pasielgta
su Čekoslovakija, kada anuometi-
niai 4 didieji Muencheno konferen-
cijoje nuo Čekoslovakijos atplėšė
sudetus, kurių reikalavo Hitleris.

Nasseris ir Jugoslavijos Tito ta-
rėsi Jugoslavijoj. Tito ieško draugų
neutrallijų tarpe, kai sovietiniai
satelitai Maskvos įsakyti jį keikia.
Kalbama, jog Tito pataręs Nasse-
riui nepasitikėti sovietais. Vakarie-
čiai šiuos pasitarimus sekė, šu dide-
liu pasitenkinimu, nes Tito geriau
siai gali Nasserį atšaldyti nuo Mask-
vos.

ALTO KONGRESAS BOSTONE

Amerikos Lietuvių ketvirtasis
Kongresas įvyko birželio 27—28
Kongresas Bostone, kuriame buvo
padaryti ALT'o Vykdomojo komi-
teto narių, VLIK'o ir Lietuvos Lais-
vės Komiteto pranešimai. Po pra-
nešimų vyko aštrios diskusijos ir
pasisakymai, kurių pasėkoje, kaip
kam iš Vykdomojo Komiteto narių
teko apiešti ir kongreso posėdžius.
Tai pirmas kartas ALT'o istorijoje,
kada taip aštriai buvo pasisakyta
ALT'o Vykdomojo Komiteto adresu
Šio pasisakymo pasėkoje, ALT'o

MINEKIME REIKSMINGĄ SUKAKTĮ

Dvidešimt, penkeri, metal. nuo
DARIAUS—GIRĖNO skridimo į
Lietuvą.

Šių metų liepos 17 d. sukanka
25 metai, kaip lakūnai kpt. Darius ir
leitn. St. Girėnas išskrido iš JAV į
Lietuvą ir nugalėję Atlanto vande-
ryną, žuvo.

Savo pasiryžimą, paliko testamen-
tu, jie paaukojo JAUNAJAI TIK
IŠ VERGIJOS PRISIKELUSIAI
LIETUVAI.

Jų pasiryžimas ir gyvybės paau-
kojimas lietuvių tautos garbei,
paliko nepamirštamą atminimą ne
tik mūsų tautoje, bet ir kiti pagar-
biai paminėjo jų žygi ir sudėtą gy-
vybės auką ant tėvynės aukuro.

DARIAUS—GIRĖNO LEGIONO
POSTAS, Chicagoje, š.m. liepos 20
d. MARQUETTE PARKE prie did-
vyrių paminklo rengia jų žygiui pa-
minėti eseną ir žuvusiųjų pagerbi-
mą su štitinkamomis kalbomis ir
iškilėmis.

Dalyvaus žymūs Amerikos parei-
gūnai ir lietuvių veikėjai.

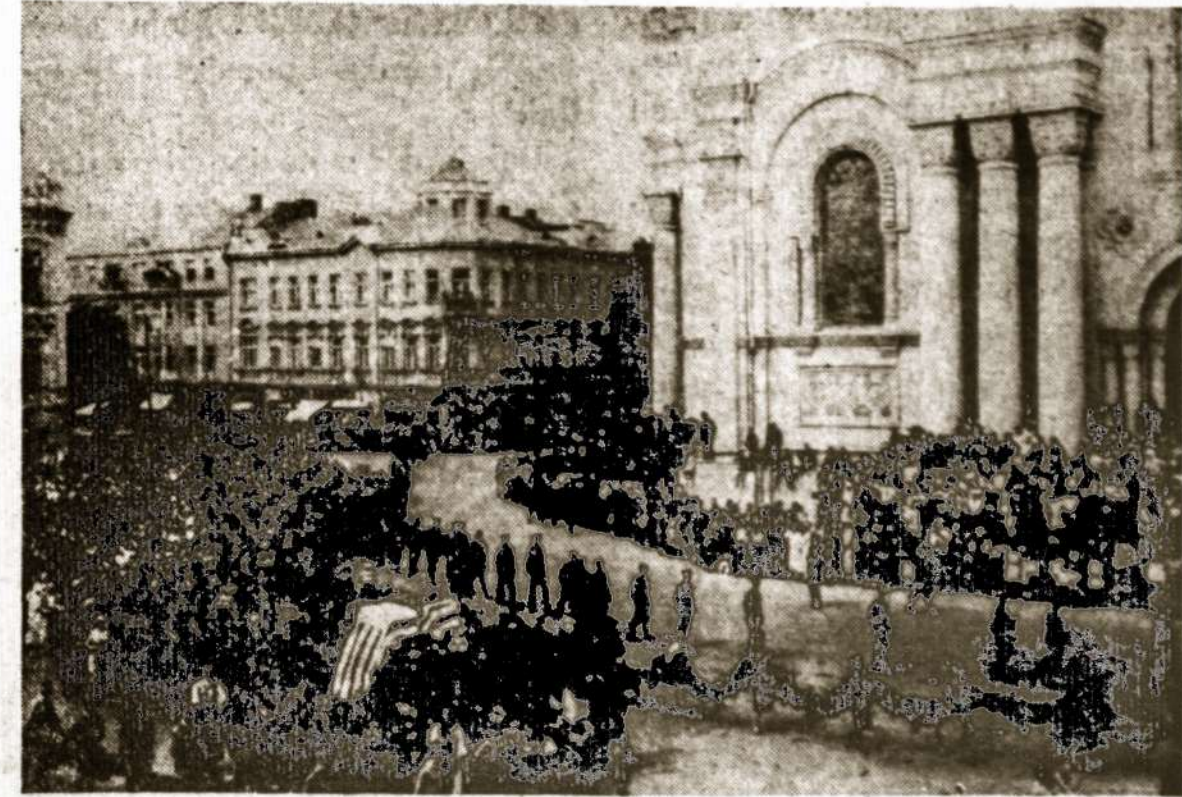
Iš vakaro liepos 19 d., Conrad
Hilton viešbutyje rengiamas banke-
tas, Organizacijos ir visi lietuvių
kviečiami įsijungti šlame jubilėji
niame 25 metų didvyriško žygio
per Atlantą į Lietuvą paminėjime
ir žuvusiųjų lietuvių tautos sūnų
Dariaus ir Girėno pagerbime.

Šiandiena Lietuva pavergta ir ne-
ša sunkų okupaciją jungą.

Tad, visi, vykdydami žuvusiųjų
didvyrių lakūnų testamentą, atvy-
kime jų žygiui paminėti bei didvy-
rius pagerbti ir pasižadėti skirti
savo jėgas kovai dėl laisvos Lietu-
vos atstatymo bei pareikšti padėką,
ištikimybę bei pagalbą Amerikos
vyriausybei, kovojančiai už paverg-
tų tautų laisvę.

Chicago, 1958 m. liepos mėn. 5d.

Dariaus—Girėno 25 Metų Skridimo
Sukakties Paminėjimo Komitetas.

Tautos didvyrių: Dariaus ir Girėno palaikimus palydinti į amžino poli-
sio vietą—Kauno kapines gedulo procesija, ties Igulos bažn., Kaune

Petrus kardinolas Agadžianas Tikėjimo Propagavimo pro—pre fektas, paskirtas vietoj mirusio Samuelio kardinolo Streh.

ARMENIJOS BERNIUKO KELIAS Į ROMOS KURIJĄ

Jurgis Voldemaras
„Šis berniukas daug pasitarusis bažnyčiai“—pasakė Popiežius Pijus X apie Petrą Agadžianą, kai jis buvo vos desimties metų amžiaus.

Petrus kardinolas Agadžianas gimė 1895 metais Ahalicche (dabartinėje Gruzijoje). 1905 metais išvyko į Romą, kur 1917 metais tapo šventitas kunigu. 1919 metais, bolševikams okupavus tėvynę, Agadžianas grįžo pas pavergtus tutečius ir tęsė apaštalavimo darbą, klebonaudamas Tiflise. Jokie bolševikų persekiojimai nebaldė būsimo kardinolo ir tik 1921 metais, Romos kviečiamas, jis išvyko antrą kartį į Romą, kur buvo paskirtas armėnų seminarijos Romoje prorektoriumi. 1932 metais jis tapo šios seminarijos rektoriumi, o 1953 metais buvo išvntintas į vyskupus.

1937 metais, mirus armėnų Patrijarchui Petriui 14-jam, jis buvo išrinktas Patrijarchu ir 1946 metais paskirtas kardinolu. Jo būstinė buvo Beirute, Libano valstybėje, kur gyvena nemažai armėnų tautybės katalikų. Dabar kardinolas Agadžianas užėmė vieną iš svarbiausių postų katalikų bažnyčios hierarchijoje.

Be savo gimtosios kalbos jis puikiai moka rusų, gruzinų, arabų, italų ir ispanu kalbas, yra dar palyginant jaunas, stiprus, pilnas energijos ir sveikatos. Nėra abejojėnės, kad savo talentų pagalba jis galės nuveikti didelius darbus misijų organizavime bei katalikybės platinime visame pasaulyje.

Armėnų bažnyčia yra sena, kaip ir pati armėnų tautos istorija. Per emus krikščionybę, ją buvo norėta suvienyti su Bizantija, bet Domninkonų ordino misijos armėnus patraukė arčiau prie Romos. Jie pakeitė savo ritualus, juos pritaikindami prie Romos Katalikų bažnyčios, ir pripažino popiežių bažnyčios galva. Ta prasme juos galima lyginti su unijatais, bet armėnų bažnyčios susijungimas su Roma įvyko žymiai anksčiau. Ligi šios dienos jie patys renkasi Patrijarchą ir turi kai kurių kitų skirtumų.

Armėnų tauta, lygiai kaip ir lietuvių tauta, istorijos bėgyje yra daug iškentėjusi. Ji buvo ginčio objektu tarp rusų ir turkų imperijų, persekiojama ir naikinama Šiandien Armėnija yra Sovietų Respublika su virš milijono gyven tojų, bet teritorijoje Euftrato ir Kurus jū priskaitoma netoli trijų milijonų. Nemažai armėnų yra išemigravusių į kitus kraštus, įskaitant ir šiaurės Ameriką.

Dar senovės laikais armėnai užsispyrusiai siekė aukštesnio išsilavinimo ir kovojo už savo teises. Tokie vyrai kaip Loris—Melikov, kunigaikštis Bogratijonas ir daugelis kitų jų vardą plačiai išgarsino. Šiandien armėnų tautos vardą garsina kardinolas Agadžianas.

Šis naujas Vatikano paskyrimas rodo, kad ne tik didieji, bet ir mažieji katalikų bažnyčioje turi savo vietą.

SU NAUJA LB TARYBA CLEVELANDE

...Birželio 4—6 dienomis, Clevelande, Čiurlionio ansamblio namuose įvyko LB Tarybos suvažiavimas. Iš 20 Tarybos narių dalyvavo 15. Taip pat suvažiavime dalyvavo 6 Apygardų pirmininkai ar jų atstovai, Centro Valdybos nariai, Kultūros Fondo ir Revizijos komisijos pirm., ir nemažas skaičius svečių iš Clevelando ir kitur.

Suvažiavimui pirmininkavo seniausias amžiumi Juozas Bačiūnas, o sekretoriavo pats jauniausias Tarybos narys Valdas Adamkavičius. Atlikus suvažiavimo įžanginę dalį sekė pranešimai, iš kurių paaiškėjo, kad LB yra daug didelių darbų atlikusi, kuriuos čia būtų sunku ir su minėti, bet paaiškėjo, kad ją laukia išties eilė darbų švietimo ir kultūros srityje. Paaiškėjo, kad iki šiol dar nėra centralizuoto lituanistinio švietimo vadovavimo, trūksta lituanistinių vadovėlių (dalis jau ruošiami) ir kitų priemonių. Litu anistinių mokyklų dalis dirba palaidai ir nejaucia švietimo vadovybės rankos. Taigi, naujai Centro Valdybai, o ypač švietimo vadovui ir švietimo Tarybai reiks daug padirbėti, kad lituanistinį švietimą pasta berniukas neapvyktų tų, kurie iš jo laukė didelių darbų bažnyčios gerovei.

Iš Kultūros Fondo pirmininko pranešimo paaiškėjo, kad fondas yra užsimojęs dideliems darbams. Jau dabar spaudzinama Aleksandrynas, Bibliografijos Žinios, o ruošiami jaunimui saviuoklos leidiniai ir t.t. Tik viena bėda, darbą trukdo pinigų stoka. Taigi, Kultūros Fondo vienas pagrindinių uždavinių ir būtų sutelktos galimybės didesnę lėšos, ar, atrodo, kad tik K. F. aproba cija galės būti leidžiami visi LB leidiniai.

Švietimo reikalais diskusijų metu išryškėjo nevisai malonus faktas, kad vasaros vaikų darželis veikia tik Ciceroye, o moksleivių tautiniai ansambliai tik Chicagoje. Susu mavus kas yra padaryta ir gerai žinant patį svarbiausį ir pagrindinį LB tikslą išlaikyti lietuviybę, darsi aišku, kad visa tai įgyvendinant aplinkraščių neužteks o reiks ieškoti ir surasti nuolatinį kontaktą su visuomene, o kad visuomenė pati pradėtų pulsuoti šita dvasia, tenka visur, kur tik yra susibūrę kiek daugiau lietuvių jau dabar pat pradėti organizuoti vaikų darželius, moksleivių tautinius ansamblius ir lituanistines mokyklas.

LB organizacinėje struktūroje taip pat neviskas atlikta. Apylin kių ir Apygardų organaizvimas dar tebesitėsia. Yra vietovių, kur šitas darbas net nepradėtas. Iš tokių vietovių eilės išsikiša Washington DC, kur yra susisipietusi gana didelė dalis mūsų inteligentijos ir net vienas yra išrinktas LB naujon Tarybon, tačiau, neatsiranda, kas suorganizuotų apylinkę. Atrodo, kad organaizaciniams darbams Centro Valdyba talkon turėtų įjungti veikiančią. apygardas ir apylinkes, o visos veikiančios apylinkės, kaip pvz. Omahas, turėtų būti tikslingumo dėliai, įjungtos į apygardas

Dėl santykių su kitomis organizacijomis

Buvo iškeltas Alto ir LB bendra darbiavimo klausimas. Niekas ne pasisakė prieš Alto reikalingumą, bet daug kas Altą smerkė, dėl jo kaip kurių Vykdomojo komiteto narių vedamos politikos L.Bendruomenės atžvilgiu. Daug kam buvo ne suprantama, kaip kurių ALTO vardu kova prieš LB, kada pastroji ALTą remia finansiniai ir moraliai.

Balgiantis suvažiavimo antrosios dienos posėdžiama buvo išrinkti LB centriniai organai.

Tarybos Prezidiumn išrinkta:

J.Šlepetyš pirm., A.Devenienė—vicepirm., ir J. Kapočius —sekret.

...Centro Valdybon išrinkta:

St. Barzdukas —pirm.nariais— inž. P.Žiurys, dr.inž. A.Nasvytis, J. Staniškis ir V.Kamantas. Kiti Centro Valdybos nariai bus išrinkti ko respondenciniu keliu Tarybos vėliau.

Revizijos komisijon: Kun, dr. A. Juška, V.Adamkavičius

ir gen. K. Mustelkis

Garbės Teisman: Prel. J.Balkūnas, J.Bačiūnas, A. Mikulskis prel. Ign. Albavičius ir rašyt. J.Jankus

Tą pačią dieną buvo nagrinėjami paskutiniai LB rinkimai. Referentais buvo: A.Devenienė, dr.inž.A. Nasvytis ir D.Penikas Žemiau pa duodame D. Peniko referate išskel tas būdingesnes mintis.

Savosios paudos reikalai.

„Lietuvių Bendruomenė ir spauda“ Tokla tema kalbėjo LB New Yorko apygardos atstovas p. D. Penikas Savo kalbos įžangoje, p.D.Penikas, patiekęs konkrečius pavyzdžius išskelė besibraunantį ir lietuvišką darbą apatijos ir pesimizmo faktą. Kaip priemonę kovoti su šia liga jis įžūrį spaudą. Įdomumo dėlei patiekiami būdingesnes jo kalbos ištraukas. Jis pasakė: „Vieną tokių priemonių, tikriausiai, čia esantieji visi žinome, vie nok tą priemonę aiškėtinė nekėlime. Noriu dar pabrėžti, jog tą priemonę gerai žino tie, kurie vadovauja mūsų dabartinę spaudai, bet jos nepasako dėl suprantamų priežasčių. Ir čia tenka atiduoti kreditą Laisvajai Lietuva, kuri birželio 12d. numerį je tą reikalingą priemonę atskleidė Bendruomenė ir reikalingas ginklas lietuviybės išlaikymo arenoje— savas bendruomenės laikraštis. Li gi šiol šituo požiūriu buvome kam pininkais, o kaip tokie, aišku, ir pra dėjome silpnėti. Stokimės ant savų jų kojų ir drąsiai ženkime į lietuvišką visuomenę su galangu šauksmu.“

Tiesa, šiame krašte yra daug lietuviškų laikraščių, bet bendruomenės —nė vieno. Visi esamieji laik raščiai atstovauja atskiras sroves. Nesu nusistatęs prieš visuomenės pasiskirstymą srovėmis: ir jos ir jų laikraščiai reikalingi. Bet turime pripažinti, kad sroviskumas, o kar tais ir per daug aštrus, stumia į apa tiškumą. Tik patys stipriausieji lietuviškume prieš įvairias įtaigas at silaiko ir eina su bendruomene. Tuos, kurie glaudžiasi prie jos, bendruomenė turi ir vesti grynojo lietuviškumo keliu, tas gretas kas kart vis didinama ir stiprinama.“

Tolimesnėje kalboje J.D.Penikas parašė: „Je kas nori, Lietuvių bendruomenę gali palyginti su laivu, plaukiančiu lietuviybės jūroje. Tik jokiū būdu nieks neprivalo teigti, kad tas laivas yra užplaukęs ant seklumoo. Bendruomenės laivas sau ramiai tebeplaukia, vairuojamas lietuviškos širdies, minties ir kalbos kapitono.“

P. Šlepetyš padarė pranešimą apie Pasaulio LB Seimą, kuris įvyksta rugpjūčio pabaigoje New Yorke. Tik galia, kad iš pranešėjo kalbos nebuvo galima susidaryti pilno Seimo vaizdo. Tikrai buvo sunku suprasti ar Seimas suvažiavus ką nors spręsti ir nutarti ar didelių žmonių kalbų išklausti?

Balgiant, tytomis negalima praeiti pro šio suvažiavimo pirmininką p. J. Bačiūną, kurs tikrai pavyzdin gais pirmininkavo. Daug kas nuo jo „nukentėjo“ ypač norį ilgal kalbėti. Dėl suvažiavimo pranešimų ir dar bo būtų galima daug ką pasakyti ir pakritikuoti, tačiau, kritikuoti yra lengviau nei dirbti, bet tenka nusistebėti, kad į suvažiavimą, kai kas iš Tarybos narių neatvyko vien todėl kad kelionės išlaidos iš anks to jam nebuvo apmokėtos ar vos tik spėjus paskelbti rinkimų duomenis į Tarybą ieiti atsisakė. Šitoki elge siai neišlaiko sveikos kritikos ir ro do tų žmonių nepastovumą ir ne pribrendimą visuomeninam darbiui.

Buvo ir juokų. Vienas „deputatų“ atsisėdęs prie vėsintuvo ramau sial knarkė tuo metu, kal salėje su važiavusieji atstovai vedė karštas diskusijas bendruomeniniais klausimais. Vienas atstovų tyčia ar netyčia paliečia vėsintuvo laidus o šie, patsimpe žvelniai užgauna knarkiančio „deputato“ veidą. Miegan tysis pašoksta. Pirmininkas, gerai žinodamas, kad miegojusis „deputas yra mėgėjas kalbėti pašokusį iš miego“ deputatą“ užklausė, ką gi jis norys kalbamu klausimu pasakyti? Pastralis visų nustebimui, lyg pats būtų diskutuotui klausimui kalbėjęs išdrožė: „šiuo klausimu

Laiškas Redakcijai

DID. GERBIAMŪJI REDAKCIJA,

Jūsų gerb. laikraščio 1958 metų 3—4—5 numeriuose, kuriuos atsitiktinai gavau iš vieno bostoniško, atkarpose išspaudžintas dr. Vinco Misiullo straipsnis apie 1926 gruodžio įvykius. Atpasakojant mūsų pasikalbėjimą apie tuos įvykius (Toronte pas p. Skrinskis) išbrovė, dėja, eilė netikslumų, kaip dažnai atsitinka, atpasakojant laisvus ilgesnius pasikalbėjimus malonioj kompanijoj (su dažniais nukrypimais į šalį). Visų netikslumų nemi nėsiau, Pasakysiu tik keletą faktų: ...Nel prieš gruodžio pėdversmą, nei po jo politikoj aktyviai nedalyva vau ir jokių žygių nedariau.

Apie pėdversmą sužinojau, kaip ir kiti piliečiai, iš laikraščių bei iš pažįstamųjų žmonių psakojimų. Žymiai vėliau p. Aleksandras Stulginskis, mano senas draugas, šį —tą man apie pėdversmą papasa kojjo.

Iš to pasakojimo čia paminėsiu šiuos svarbesnius dalykus:

Pėdversmui įvykus, krikščionių demokratų vadovybė, pasitarusi, pasuntė kun. M. Krupavičių (o ką daugiau—neatsimenu) pas p. A. Smetoną pasiūlyti jam sukikti būti prezidentu; kr. demokratai jo kandidatūrą paremsi. Derėtasi dėl Voldemaro: Smetona norėjęs jį tu rėti ministrų pirminiku; kr. demo kratai nenorėję; betgi Krupavičius nusileidęs (kas Stulginskiui labai nepatiko).

Tame žygy pas Smetoną nei kun. Vailokaitis, nei juoba aš nedalyva vome.

Iš Zigmo Starkaus vėliau kai jam prikišau konstitucijos sulaužymą, sužinojau, jog krik. demokratai apie ruošiamąjį suklimą oficialiai neturėję žinių. Nebeatsimenu, ar ir Stulginskis man tai patvirtino.

Labai prašau tą mano lašką įdėti Jūsų gerb. laikraščio skiltis.

Su tikra pagarba Kan. Mykolas Vaitkus.

Daugiasia informacijų aktualiais politikos ir visuomeniniais klausimais, sunkiamis, trenietis, kelyje duoda ir dar daugiau galėtų duoti

„Laisvoji Lietuva“

jei ją nuolat paremsi. Todėl skal tyk, plačink ir pagal išgales paremk ją

Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos kariu atsiminimų iš įvairių laikų. Metinė prenumerata \$ 5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y.

TĖVŲ ŽEMĖ

LASO Anglijos Vietininkijos leidžiamas neperijodinis laikraštis. T. Ž. turinys — gyvas, įdomus, nušviečia ir tenykšt lietuvių gyvenimą. Iliustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cent.

Užsisakyti galima šiuo adresu: „Laisvoji Lietuva“, 911 W. 32 St. Chicago 8, Ill.

nieko neturiu ką daugiau psakyti.“ Visa salė paplupo juokais, tik pasi žūrėjo pilkomis akimis į besijuo juokiančią salę ir kol palietė savo sėdydyne kėdę, akys užsimerkė ir paskendo knarkime.

Suvažiavimą globojo Clevelando apylinkės valdyba. Ji suruošė suvažiavusiems vaies ir patiekė meni nę pragramą. Tikrai buvo miela ir jauku. J.S.

BE PLANO NEGERAI SU PLANU PRAGARAI

J. Žvainys

SEŠELIUOSE BOLŠEVIKINES SISTEMOS

Daug propagandos priemonių bolševikai suranda plačiųjų masių liuliavimui, migdymui. Viena iš tokių migdymo priemonių komunis tinėje sistemoje yra planavimas. Jie be planavimo nei žingsnio ne drįsta žengti.

Nepažįstanciam šios sistemos iš praktikos, šitoks planavimas atro do gana viliojantis, nes juk rodo netik sistematingumą, tarkingumą, net ir iškėlimą, kad žmogus, tuo la biau tauta negali pasitenkinti susi klostymų spekuliacija, jog be pla gresia iškrypimas ir pasmetimas painiuose gyvenimo vieškeliuose.

Bolševikų planavimas skiriasi nuo kultūringų vakariečių planavi mų tiek apimtimi, tiek ir bendru planavimo esmės supratimu. Vaka riečio planavimai, sakysime poli tikoje yra suplanuoti ištiesiems de šimtmečiams, kai tuo tarpu bolševi kų planavimai yra keičiami, kaip ir suplanuojam tiesiog akimirko mis. Šita pačia sistema pas bolše vikus yra vykdomi ir planuojami jų ekonominiai planai. Jie gimdo mi per vieną naktį, o vykdomi to plano visal neprisilaikant. Šito re zultate dažniausiai jų planavimai eina vienu keliu, o planai rodo visai ką kitą. Užtat sovietuose daug ko trūksta. Jie per savo pla navimus pritrūko net tų reikmenų, kurių, prie tvarkingo planų sukū rimo ir vykdym, paliekant nuoša lyje netikusią komunistinę sistemą, bent patiems tikrai tų gaminių pa kaktų.

Kad visa tai kas sukščiau pasaky ta nėra tuščiažodžiavimas, tenka kalbėti pavyzdžiais paimtais iš realaus gyvenimo. Visi žinome, kad sovietų žmogus nežino kas yra nedarbas, deprezija, bet taip pat daug kas iš jaunes niųjų net dar gi vargiai ir suvo nežino, o jaunesnieji net ir nesuvo kia kaip atrodo sotas gyvenimas. Ir ne vien kasdieninio maisto po žiūriu, bet ir dvasiniais polėkiais Pisisiminkime netolimus Stalino lai kius. Tada, lygiai kaip ir šiandien viskas buvo vykdoma pagal planą. Ir kas gi gavosi? Gavosi toks ku riozas, kad pagamintos iš grūdinių javų vodikos užteko ligi social. O pos didžiausiam javų aruode, Uk nebuvo duonos kėsnio didžiausia me javų aruode Ukrainoje ir badu mirė milijonai žmonių.

Ta padėtis tęsiasi ir mūsų pa vergetoje tėvynėje. Ten nežinoma

kas yra nedarbas, tačiau, jei ne mū su parama, nevienas jau būtų po ve lėna, vienokio ar kitokio nedatek liaus pasėkoje, tuo tarpu samagono, Amerikoje mumsėnu vadinamo ir vodikos tiek apstu kad jos kvapai užpildo ne tik ten plaukiančio gy venimo kelius, bet ir šunkelius. Al koholis jau tapo ten gyvenenčių žmonių gyvenimo rikiuotojas. Tai bolševikinio planavimo rezultaitas. Štai konkretūs pavyzdžiai: Pavergtos Lietuvos bolšėkinė vyriausybė, kad patenkinus bent dirbančiųjų minimalius reikalavi mus apsiengti suplanuoja Kaune pastatyti pliušo, šilko ir apavo ga mybos imonę. Pagal jų sudarytą planą pastatytoji imonė per metus vien pliušo ir šilko turėjo gaminti 13 milijonų metrų. Šios imonės sta statybai iki šių metų turėjo būti investuota 30 milijonų rublių. Iš nu matytos 80 milijonų rublių sumos. Tačiau, iki šiol į užplanuotą staty bą tėra investuota tik 15 milijonų rublių. Tiesa, kai kurie skryčiai jau veikia, tačiau gaminamos medžiag gos negali užbaigti. Neuzbaigtoji medžiaga užbaigimui stūnčiama į kitas imones ir šitoks persiuntimas suės statybai skirtas sumas. Nebe reikalo rimtesnieji ekonomistai pra našauja kad jei ir toliau taip bus tvarkoma tai statyba dar bus neįpu sėjusi o pinigų jau nebebus. Tai bu, proga nusikratyti tais, kurie į to kius planavimus skeptiškai žiūri.

Panaši padėtis gaunasi ir kitur.

...Pagal bolševikinės vyriausybės atitinkamą žinybų planus į avaly nės gamybos imonę iki 1956 metų turėjo būti investuota 4¼ miliono rublių ir darbai turėję būti baigti. Imonė pradėta statyti ir tai tiesa, tačiau nors jau du metal kai imonė statyti turėjo būti užbaigta ir vis nėra nei numatytos imonės nei ski riamos lėšos imonėi užbaigti, nosr sovietų darbininkas turi ilgaiu dirbti, bet neturi nei tikamai pavalgyti nei tinkamo apavo, nei pagaliu kuo apsiengti. Ir tai daroma lyg pasityčiojimui iš jų visur mėgsta kaisioti šūkius kad kai savo ranko se paims valdžią viską darbo žmo gui atiduos.

Arba vėl. Prieš keletą metų bol ševikų spauda buvo margintė iš marginta pasakomis apie gražiųjų Lietuvos miškų kirtimą mechani zuotus piūklus, spartą ir t.t. Lais vėji Lietuva jau tada savo skiltyse šitą faktą atžymėjo kaip bolševiki nę priemonę daryti visą galimą, kad tik nuskurdinus mūsų kraštą kad jį palikus silpniesiu prieškėll mo valandai. Dar daugiau, Tada bolševikai mums aiškina kad Nepri klausomos Lietuvos vyriausybė, kad jos naikinusios Lietuvos miškus. nes girdi buvo vykdoma be iš anks nes girdi tėvynėje. Ten nežinoma (Nukelta į psl.)

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos vėliava. Šios mo kyklos auklėtiniu buvo ir a.a. kpt. Steponas Darius.

LAISVOJI LIETUVA FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W. 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masonis.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas redaktorius taisy ir taipina savo nuostata.
Nesnaudoti rankraščiai grąžinami autoriams pareikalavus.
Pavarde ar slapyvardė pasirašyti straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų — 2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

BENDRO DARBO ARDYTOJAI?

Nevienas džiaugėmės žinia, kad PLB saukiame Seimo metu New Yrke, bus ir visuotinė, visų dailininkų darbus apimanti dailininkų paroda. Tikrai buvo džiugu, kad jūry komisijoje atstovaujami visų kryptių dailininkai. Buvo miela, kad mūsų dailininkai vardan bendro gėrio, paliko nuosalyje intrigas ir asmenines sąskaitas.

Dėja, tas džiaugsmas neilgam gaubė lietuvio kultūrinę aplinką. Ta pati spauda kurį džiaugsmingą žinią paskleidė, po kurio laiko spaudimo dviejų dailininkų (Puzino ir Janušo) aliarmuojančius pareiškimus, kad jie į jūry komisiją ir konfliktą nebuvo kviešti ir buvo įrašyti be jų sutikimo, kartu pabrėždami, kad jie rengiamose parodoje nedalyvaus. Pradėjus į šią istoriją įsigilinti ir aiškinti paaiškėjo, kad prieš pasirodant pamintėtu dailininkų pareiškimui spaudoje, jų padarytų pareiškimų turinys Chicagoje buvo jau iš ankščiau kaip kam gana gerai žinomas ir perduodamas iš lūpų į lūpas, nors pareškima pasirašiusieji dailininkai Chicagoje negyvena. Šita aplinkybė veda į prielaidą: ar tik ne čia jie buvo ir suredaguoti.

Šiuo atveju netiek yra svarbus kas ir kur redagavo, kiek svarbus yra faktas kad nemalonūs pareiškimai lietuvio širdį virkdo. Taip pat faktas lieka faktas, kad dailininkų sąjungos pirmininkas išeiuntinėjo sąjungos nariams bendraraštį ren giamoje ne eilinėje dailininkų parodoje New Yrke nedalyvauti. Negana to, tas pats asmuo, tik jau kaip menininkų klubo pirmininkas, pasirodžius spaudoje pareiškė 60 asmenų nuomonei dėl kultūrinio nuosmukio, tvojo lazda dviem kultūrininkams su panieka ir pykčiu už anų po tuo sąrašū pasirašy-

mą kad užmiršo paleisti ir patį nuosmukio klausimą. Ir kaip be žiūrėtume į šiuos įvykius, vis tik bendroje išvadoje žiūrėsimė ten dencija, nuo kurios kencią krašto reprezentacija ir tautos garbė.....

Dabar tenka girdėti, kad Dailininkų sąjungos pirmininkas New Yrke yra ieškojęs patlpa savo atstovaujamos grupės dailininkų parodai. Vadinasi, nenori būti tendencingu prieš bendruosius krašto interesus. Gerai, kad taip yra, nes tuo pačiu prisimama kalte dėl ne vykusio bendraraščio parodoje nedalyvauti. Iš kitos pusės gal ir yra geriau turėti po truputį keliose vietose nei nieko. Bet ar nebūtų geriau parodyti viską sudėjus į vieną vietą? Ar ne didingiau atrodytų vienas didelis pastatas, nei šimtai aplink išmėtytų nameliukščių.

Jaujinimo Namuose Chicagoje tu rime Čiurlionio galerija. Ją suorganizavo Dailininkų sąjunga. Gražu ir miela, kad tai yra sumanyta ir vykdoma. Bet negražu, kad ir čia vyrauja vienašališkas tendencingumas. Čiurlionio galerija neapima visų dailininkų geriausių darbų, nors paveikslų skaičiumi (ne kokybe) čia per vienus metus sutelkta daugiau paveikslų nei per visą gana kūrybingą nepriklausomos Lietuvos laikotarpį Čiurlionio galerijoje Kaune. Nėra abejonės, kad šitokia paveikslų selekcija ne tik nužemina mūsų tautos didįjį kūrėją Čiurlionį tuo metu, kada jis žeminamas negali apsiginti. Ar tai leistina?

Dailininkų peštynės ir jų tarpū savio santykiai bei tarpusaviai sąskaitų suvedinėjimai, kol neišeina iš jų grupinių ribų, būtų privatus reikalas, bet kada išelnamą į viešas demonstracijas tuo momentu, kai sukaupto vieningumo reikalau ja bendri interesai, tylėti negali maNegalima, nes paskiromis grupėmis parodas ruošiant tikslas ne-

atsieklamas. Neatsieklamas nei tapr svetimtaučių nei tarp savųjų suruoštoje parodoje Morrison vieš suruoštos parodos Morrison viešbutyje Chicagoje, kur vietoje iš kabintų 200 paveikslų iš vienos grupės, galėjo būti tik 100 iš abiejų grupių, bet gerų, rinktinių paveikslų. Ir štai čia išskyla gana rimtas ir mūsų nuomone vietoje klausimas ar neatėjo laikas pasakyti: užtenka tendencingo vienašališkumo kurs kenkia sudaryti efektą į atsiektų įaimėjimų meno srityje visumą Lietuvos mastabai!

Pereitais metais viena menininkų grupė rengiamą parodą boikotavo, o šiais metais, bent taip atrodo nori boikotuoti kita. Tačiau, nežinūnt to, meno paroda, kad ir su mažesniu efektu įvyko pereitais metais tad nėra jokių abejonių, kad įvyks ir šiais metais. Atsilikėlių, kurie tik save temato buvo ir bus. Taip pat vargiai sulauksime to laiko, kada dailininkų veikloje bus apseinama ir begrupinio susiskirstymo. Todėl ir šio rašinio tikslas ne smerkti ar iškelti vieną kurią menininkų grupę bet atvirai pasakyti, kad ten, kur reprezentuojami krašto kūrėjų atsiekti kultūriniai laimėjimai, kas jaučiasi kūrybiškai išsiskirti negali. Iš kitos pusės tikrai suprasta kūryba, netaunauja vien kūrėjo užgaidoms. Juk ar tik ne tam kūrinių parodas ir rengiamos? PLB Seimo proga ruošiamoji dailės darbų paroda yra reta proga parodyti ne vien iš viso pasaulio suvažiuojantiems rinkti nlamų lietuvių atstovams atsiektų mūsų dailioje meno reprezentantų laimėjimus, bet ir pademonstruoti prieš svetimuosius lietuvio kūrėjo potencialumą kūryboje. Bet svarbiausia yra tas negerai, kad savo nedalyvavimu, būtų paraližuojamas LB pastangos, puoselėti lietuvių kultūrinės vertybes, kaip laidą į didesnę visos tautos susipratimą ir aukštesnę dvasinį pakilimą.

Aukščiau viską rimtai apsvačius ir susumavus, lig šiol pasireiškę tarp mūsų meno kūrėjų nesulpratalimai tampa juokingais ir pasi galėjimui vertais. Šita aplinkybė taip pat leidžia manyti kad mūsų daugumą dailininkų, paskešdami smulkmenose negali iš akių išleisti pagrindinių dalykų, kurie mus visus veda į vieną didingą visų menininkų jėgų demonstraciją, pagimdytą nemigo naktų, džiaugsmo ir sielvartų. Juk pasielgus priešingai ar visa tai tik neatiduodama bus sutripti viską pražudančiam kerui, prisimenant pasakį: kas keršija, tas nuo keršto ir žūsta.

BJM

APATIJOS PAKOPOJE

KODĖL NELANKOMI MINĖJIMAI?

Visi prisimename kiek daug žmonių prisiminimai apie Lietuvos laukimą. Tačiau šiuo metu, kai jau beveik 10 metų praėjo nuo to laiko, kai buvo pradėtas kurti Lietuvos laukimo klubas, mes turime atpažinti, kad laikas bėgo. Atsilankanti į minėjimus dalyvių skaičius, metai iš metų sumažėjo ant tiek, kad patalį Marijos Aukštesniosios mokyklos salę su 1.200 vietų. Bet ir ši salė jau darosi perdidelė. Jei tokiu tempu lankytojų skaičius ir minėjimus mažės tai neužilgo ir Lietuvos Auditorijos patalpos bus perdidelės. Tačiau, nepakeičiamiems "vadams" tatau nieko nereikia. O vis tik, į minėjimus lankytojų skaičius mažėja klausimas yra tapęs ne tik įdomiu, bet ir labai aktualiu.

SUMAZĖJIMO; PRIEŽASSTYS.

....Viena iš svarbiausių priežasčių tai kankinimas į minėjimus atvykusių ilgomis ir nuobodžiomis kalbomis ir bendrai per ilgai užtęsta neįdomia programa. Užsitęsusi net iki 6 valandų ir daugiau. Patys gi kalbėtojai kalbėjo kiek ir ką norėjo. Šito pasekoje daug kas atsiskak lan kyti minėjimus, tačiau auką pa siuntė paštu. Vėliau programos buvo sutrumpintos, vienok rengėjai ir čia negalėjo apseiti be klaidų. Negebėjo ar tikriau pasakius, nesuprata, kad trafaretiniu programų paruošimu ir atlikimu atstumi ir kan triuosius. Pagaliau, veiksnų peštynės ir Alto vadų nesuvokimas realios laisvinimo ir lietuvių išlaikymo politikos, daugelį nuosirdžių lankytojų ir rėmėjų apvylė ir atstumė.

Kad "didieji vadai" būtų nuolaidesni ir nekontroliuojamame užsispyrime tenka kalbėti gyvais pa vyzdžiais paimtais iš pačių minėjimų. Kad netektų galvas laužyti ir kelti iš mirties guolio tolimą praetį tenka imti prieš mėnesį pravestą birželio įvykių minėjimą Chicagoje.

....Buvo trys kalbėtojai: konsulas dr. P. Daužvardis, DR. P. Grigaitis ir p. G. Galva. Plius rengėjo žodis (p. Gaučys). Na, o po jų, kaip ir visuomet sekė meninė dalis. Turint galvoje netolimą praetį ir žinant, kad bus trys kalbėtojai, mano paties daug artimų prietelių nu minėjimo atbaidė. Net ir atsilankiusieji ir dar pavėluotai į minėjimą kalbėjo: "Kalbų kaip vandens. 51 Ir tikrai. DR. Grigaitis dainavo senai giedamą dainelę kad Washingtonas nepri žįsta Lietuvos anekšijos nuo 1940 metų. Toliau minėjimo kalboje gyrėsi apie didelius ir sekmingus savo žygius Washingtono ir laisvinimo fronte. Kokle tie Alto žygiai ir koki tie jo žygių rezultatai, jei nei Washingtonas, nei senatoriai ar kongresmanai dar ir šiandien be tuščių pažadų nieko konkretaus Lietuvos laisvinimo darbe nėra padarę. Jei ir šiandien Altas supranta vadavimo darbą ne pagal padarytą ar daromą darbą naudingą Lietuvos b lai, bet pagal politinių giminystę.

Nuo p. Grigaičio neatsiliko ir p. G. Galva. Jis savo kalboje įrodinėjo, kad 1941 m. lietuviai buvo tremiami į Sibirą užkalnuose gyvulinuose vagonuose. Ar čia yra kas naujo? Lygiai nieko nauja klausytojai ne patyrė iš p. Galvos paskaitoje ro dymų, kad bolševikai prisipažinę, jog jie lietuvius tremė į Sibirą. Juk draugas Paleckis dar vežimo dieno mis sušauktiems savo tarnautojams, tik gal kiek kitais žodžiais, aiš kino: "Iš Lietuvos vežamas nepagei daujamas elementas: valkatos, pra stitūtės...". Prelegentas čia paminėtas istorijas pasakoję su karštoku zėjautimū tiems, kurie savo akimis užsildėgimū tims, kurie savo akimis išvežimus matė, pergyveno, o gal mas daiktas, kad ne vienas buvo tokiuose vagonuose vežamas ir tik didelės laimės dėka sėdėjo ir klau sėsi, išklausius P. Galvos kalbą, ro dosi betruko tik vieno įrodymo, kad Lietuva buvo nepriklausoma valstybė. ir kad Lietuvos sostinė Vilnius. Gal P. Galvos tokį pranešimą būtų galima pateisinti jei jo kalbą būtų klausę senosios kartos lietuviai ar mūsų žaliukai, kurie neturėjo galimybių visa matyti ir jausti, tačiau, tokiu būdu tiek maža, kad jų suskaitymū būtų pakakę dviejų

J. KAJECKAH, einas Lietuvos Įgalioto Ministerio pareigas Wa shingtone, atvyksta į Chicago į kalbės čia Dariaus ir Girėno minėjime.

rankų pirštų.

P.G. Galva buvo pristatytas kaip LB Tarybos narys ir PLB Seimo atstovas. Užtat iš jo daug kas tikė josi, kad jis giliau pasisakys politi kos ir lietuvių išlakymo proble momis ir planavimo klausimais..

Tik konsulas dr. P. Daužvardis, sa vo kalboje, kaip ir paprastai, išdė sė veikti svetmtaučius savo propa ganda ir informacijoms veikiant kitų kraštų politikos bei visuomenę mums palankia prasme.

Mūsų nuomone, tautinių švenčių ir kiti svarbesnieji minėjimai, turi būti ne tik prisiminimų ar liudeso ar džiaugsmo kiek naujo ryžto ir naujų planų į šviesesnę atetį užak centavimo vieta.. Reikia mums vi siems įsisąmoninti, kad jau užtenka pasaku. Užtenka politinį vandenilį pilstyti pasmerkiant kitus kaip kad nuzavimosi ar netinkamos darbo LB "Drauge" dėl netinkamo orga krypties. Taigi, pritari ar nepritar ti, neužtenka ir gražiai pakalbėti netiesiant į atetį konkrečių planų, bet reikia dirbti ir parodyti, kaip reikia dirbti.

Jei norime, kad rengiami minėjimai būtų gausūs lankytojai, tai Al to skyrčiai ir jam talkininkaujančio organizacijos turi gerai pagalvoti apie minėjimų programų susta'yamą ir kalbėtojus. Tiesiog gėda, kad 40 metų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas taip skurdžiai ir nuobo džiai buvo praveistas. Tiesa Alto vadai kiekvienais metais Vasario 16 tu pasijavirina ta prasme, kad ta proga išvyksta naujas ir toli mas lietuvių kolonijas, bet klausyto jams nieko neduota ir dėl šito patys būdami kalti, ieško kalbliukų, kad apkaltintus kitus.

((Atkeičta iš 2 pusl.))

čiau šdirbio plano ri sistemos, o jie miško kirtimą vykda pagal planą. Iškiristas Lietuvos miškas buo siun čiamas į Rusiją.. O kokie to planin go kirtimo rezultatai, galima spręsti iš žemiau talpinamo atsitikimo aprašyto bolševikų spaudoje.. Tad tą aprašymą pasekime.

Okupuotos Liet. komunalinio ban ko vicedirektorius rusas Šarkov pa reiškė, kad šiandieninė Lietuvos je galima namelio pasistatyti be 60 — 70 tūkstančių rublių, nes labai trūksta statybinės medžiagos. Į šį nusiskundimą atsiliepęs vienas tų didžiųjų planuotojų iš kompartijos. Atsiliepė Vilniaus kompartijos at stovas rusas Kiričenko. Trumpai drūtai jis patarė pasimti rūdy jančius mechanizuotus piūklus ir vyktyti Koreliją. Ten girdi statybi nės medžiagos esą pakankamai. Tai paradosališkai skamba, bet tai yra tokie sovietinio planavimo balansa!

Ne koks vaizdas gaunasi ir su hidroelektrinės statyba.. Pagal pla ną ant Nemuno prie Kauno yra sta toma užtvanka, kurį leis Nemuno vandens lygį toje vietoje pakeiti net iki 20 metrų. Tuo būdu susida rys 93 jū kilometrų ilgio ir iki 4 kilometrų pločio vandens užtvan ka, kurią sovietų pakalikai pavadi no Kauno jūra.. Pagal apskaičiavi mus vandens baseinas užms 63,5 kv. kilometrų plotą ir bus didesnis už didžiųjų Lietuvos ežerą Dukštą te

užimantį tik 45 kv. kilometrus. Sa ko, kad ant naujo būsimo ežero bangų aukštis sieks iki 1½ metro. Juk tai imponantiška! Prie naujo žmonių rankų ežero, atsivers nauji vaizdai. Jo dugne atsidurs ištisa eilė Lietuvos sodybų dabar kolū kiais vadinamų. Jo dugne taip pat atsidurs ir eilė magistralinių kelių ir jų vietoje bus nutiesti nauji ke liai, o pačiame ežere būsia priveis ta įvairiausias žuvis.. Tarp Prienų ir Kauno kursuos garlaiviai ir t.t. Iš propagandinės pusės, o taip ir laukiamas naudos, kurią teiks nau ja hidroelektrinė, atrodo yra pilnoj tvarkoj. Konkrečiai imant 880 bu vusių Lietuvos ūkininkų dabar su varytų į kolūkius ir 144 valstybinių ūkių gyventojai, kuriuo yra suva ryti buvusieji ūkininkai išvaromi ubagai, be atlyginimo ir be vilties kada nors sugrįžti. Vietoje lig šiol žaliavusių sodų nevienoje vietoje atsivers liūnai ir žlugnos.

Bolševikų spauda giriasi, kad hid roelektrinės statyba bus baigta per du metus. Bet pylimai dar nepradė ti pilti, nauji keliai dar nenuties ti, gyventojai iš sodybų dar neiš kelti Na o kur darbai už sudarytų pylimų? Kur dings iš aukštesnių vietų prie pylimų susirinkęs van duo? Tiesa, popmų pagalba jį ža da pylimus permesi į pagrindi nį baseiną. Taigi, prieš akis dar gu li milžiniški darbai, o jau rašoma, kad atelnančiais metais Nemuno debitas tvenkinyje bus pakeltas 10 metrų, o 1960 metais pavasario potvynio metu iki 20 metrų. Ar iki to laiko darbai bus užbaigti tenka rimtai paabėjoti. Visi šie darbai tuo tarpu rodo daugiau reklaminę pusę, kad štai mes kuriame jums gražią ateitį.. Gal visus projektus įvykdžius kas nors ir turės nauda, bet tik ne darbo žmogus, kuris, kad ir toj pačioj Rusijoj kaip prieš visokių a la Don baseinų pa statymą, kaip ir juos pastatčius, jei dar ne blogiau, nes anksčiau turėjo lenknytinauti su spartuoliais, stacha novlečiais, dabar turi lenknytinių eiti su elektro mašinomis.

John L. Paukstis, buvęs Dariaus— Girėno Posto komandyrius.

Dariaus — Girėno Postas šių me tų liepos mėn. 19 dieną, 6:30 vaka ro, Conrad Hilton viešbutyje 25 m. jubiliejaus proga bankietą. Jonas L. Pakstis yra šito bankieto rengi mo komisijos vice—pirminiku.

Lietuvos Karo aviacijos lakūnai, kpt. Stepono Dariaus ginklo draugai prie lietuviškos gamybos lėk tuvo ANBO 4 Kpt. Darius buvo Lietuvos Karo aviacijos lakūnu.

TRISPALVĖS REIKALU

Birželio 30 d. "Draugas", J. Daugailio straipsnyje "Lietuviškoji trispalvė Plirnoj bazilikoje" rašo: "Labiausiai lankomoje Chicago katalikų bažnyčioje — Sopulingosios Dievo Motinos bazilikoje (Jakson ties Kedzie) — iškelta lietuviškoji trispalvė. Bazilikoje bus visų Chicagoje įsikūrusių tautų vėliavos, bet pirmoji garbė teko lietuviams..." Džiugu, kad mūsų trispalvė vėliava pateko į švėmtaūčių bažnyčią ir ten bus įsilaikoma. Bet mums būtų daug maloniau, kad jai būtų rasta tinkama vieta ir visose lietuviškų parapijų bažnyčiose šale kitų jose stovinčių vėliavų. Gal kitą kartą J. Daugailis malonės pasisakyti "Drauge", gi- nančiam lietuviškų parapijų "lietuviškumą", kodėl lietuviškų parapijų bažnyčiose, diena iš dienos, Lietuvos vėliavos pranyksta arba neranda prideramos vietos ir dar tuo metu, kada švėmtieji jas tinkamai pagerbia?.

Lituanistikos mokytojų klausimu.

Birželio 28 d. "Draugas", Lituanistikos švietimo skyriaus patalpinio P. Zarankos pibrendusį ir rimtą lituanistikos mokytojų paruošimo klausimą. Kad diena iš dienos senosios lituanistikos švietimo mokytojų gretos retėja, reikia sutikti. Ta pačia proga P. Zaranka kelia klausimą kas juos pavaduos. Kaip išieiti jis siūlo suruošti vasaros kursų.

Manome, kad tuo reikalu turėtų susirūpinti LB Centro Valdyba ir švietimo skyriaus vadovas. Betgi, mūsų nuomone, vien vasaros kursai šios spragos neužkims. Būsime lituanistikos mokytojų paruošimo reikėtų bent šesiuose semestruose.

Kartu tenka apgailestauti, kad mūsų spauda mažai rūpinasi lituanistika. Sekysime net ir tokiame "Drauge" lituanistikos švietimo skyrius pasirodė tik kartą į mėnesį ir taip užkūstas tarp graborių skelbimų, kad net graudu darosi bežiūrint į tokią mizeriją. Jei jis būtų dažnesnis ir didesnis, atrodytų daug daugiau ir išsamiu degamaisiais lituanistikos klausimais būtų galima pasisakyti.

DVIEJŲ PONIUCIŲ POLITIKA

Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybai susitarus su Kanados LB vadovybe ruošti II-ją abiejų kraštų Dainų šventę Chicagoje ir patvirtinus tai šventei ruošti komitetą, išsiumintinio pranešimo mūsų spaudai, kad ji apie tai svarbų įvykių paimformuotų lietuvišką visuomenę. Du didieji Chicago lietuvių dienraščiai ir kal kurie ultra sroviniai savitaisiais šia informaciją nutylėjo. Gerai dar, kad atsirado laikraščiai, kaip: "Darbininkas", "Dirva", Laisvoji Lietuva" ir dar vienas kitas, kurie šią svarbią informaciją išspaudino. Kodėl gi, neatspaudino "Draugas" ir "Naujienos"? Atrodo, kad šie laikraščiai kaž ką ten užuodė ne "košer". Tiesa, "Draugas" išidė jo kronikoje žinutę, kad II-os Dainų šventės ruošimo komiteto pirmininku prel. Ign. Albavičius, bet ir šita žinutė matyti pro "Draugo" cenzūrą praspuko netyčia ar iš repatogmuo, turint galvoje, kad garbusis prelatas yra berods vienas "Draugo" steigėjų ir direktorių. Bet išidėmetina, kad "Draugas" ir "Naujienos", su molonumu išidėjo iš pirmo išlaužtą žinutę, Kad II Dainų šventę ruoštų I-sios Dainų šventės komitetas. Šia proga "Naujienos" kaip ir paprastai, nuėjo dar toliau. Jos išidėjo tūlo chorlsto "Informaciją", kad lietuviškų parapijų vargoninkai suskū, lo norėdami II-sios Dainų šventės rengimo darbus pavesti I-sios Dainų šventės komitetui. Taigi, prieš porą metų tilpusi "L.L." žinutė, kad I-sio Dainų šventės komitetas

deda visas pastagas likti amžinu, šituo keliu nori įgyti "realias" formas, Ir šiandien kyla visai rimtas klausimas ar tik savo nepakeičiamumų įgyvendinti "užšaldė" I-sios Dainų šventės pelną?

Kad išaiškinus naujai kylančio visuomeninio nesuipratimo užkulisius, senai renkamus faktus suderinę randame kad ta "Naujienu" žinute neatitinka pagrindinė tiesa. Ne vargoninkai suskū, o du Čikagos vargoninkai (Giedraitis ir Kudirka) inspiruojami poniučių iš pirmosios Dainų šventės komiteto išėjo ginti jų moteriško užsispyrimo likti nepakeičiamomis to komiteto darbuotojoms. Yra faktas, kad vargonininkas Gledraitis buvo atsiskęs ir I-je Dainų šventėje dalyvauti ir dalyvavo tik parapijos klebonui įsikūsus. Šiandien vel tas pat Giedraitis, savo nesugebėjimu suprasti bendruosius rekalus intrigas daryti pamėgusių poniučių paveitas, nesąmoningai atsistoja prieš vaorgonininkų sąjungos, o kartu ir savo dvasios vadą, patį nuosakliausį visuomenininką prel. Albavičių, kam šis buvo parinktas vadovuoti II—jai Dainų šventei, o ne pirmos Dainų šventės komitetas, kurį jis boikotavo. Kad ir ne tas pats, tai panašumo randame ir Pono Ku dirkos veikloje ruošiant I-ją Dainų šventę, gal tik su tuo skirtumu, kad vienas pirmųjų atėjo nuisfotografuoti su komitetu ir vėliau dalyvavo pinigų paskirstyme bei užbaigtųjų vakarieneje. Bet bene pati svarbią klauzulę, kurią "Naujienu" išidė damos tariamą žinutę pamiršo, tai yra ta, kad bažnytinųjų chorų bosai yra ne vargonininkai, o parapijų klebonai, kurie nėra tokie naivuoliai, kaip "Naujienu" su savo kore spondentu galvoja. Šia proga mes taip pat abejojame ar atsirą nors vienas mūsų klebonų, kurs pasuks "Naujienu" korespondento-choristo kontraversiniu keliu, intrygoms pa aukoti vieną suprantamiausių visuomeni menu—dainą.

Jdomu, kur čia "Naujienu" žiūri skillimą vargonininkų sąjungoje. Jei jau einiame išsišokime, netakė žiūrimas skillimas, tai kokiai "galvočių" kategorijai turėtų būti priskirti, tokių nesąmonių spekuliantai šitokias informacijas parduoda žmonėms už tikrą pinigą? Šitaip atrodo viena madalio pusė. Bet ant roji medalio pusė vargu bus geresnė. Yra kasdien kalbama vis gar siau kasdien kalbama, kad šioje istorijoje maišios visuomenėje didė įtaką turinčio asmens žmona ir kai kas spėja, kad jos asmeninių už gaidų šėšelyje siekiama išjudinti veiksnius kivirčiams.

Šitai turėdami galvoje mes nei kiek nesitėbime, kad "Naujienu" susigiedojo so "Draugu". Juk tai se na draugystė ir ji galioja, bet "Draugo" etika, nutylėti tai, ko pagal jo tautinį apsisprendimą nutylėti ne galima, mus tikrai stebina. Ir todėl, monome, kad vargiai suklysimė pasakę, jog šiem laikraščiams turėtų būti pritaikinti spaudos nuosmukio dėsniai.

Redakcijos pastaba: Draugas" informaciją apie II—ją Dainų šventę išidėjo, kai si mūsų apžvalga buvo surinkta. Taigi, maž daug mėnesiui prasilinkus po jos gavimo. Kaip tenka patirti jis šitai padarė pamatęs visuomenėje augant nepasitenkinimą.

Redakcija

ALTAS "NAUJIENU" JOVALE.

Ne turinys, o parašas svarbu?..

Dėl praeitą kartą paskelbtos mūsų informacijos, kad dvi Altą sudarančių grupių prieš kongresą įteikė Alto Vykdomybajam komitetui reikalavimą (tiksliau pasakius pageidavimą) atskirti Alto sekretoriatą nuo "Naujienu", pa starųjų štabe sukėlė nemažą audrą. Iš "Naujienu" pusės mes susilaukė-

me piktokų žodžių, bet kaip klekvia na piktumas, taip "Naujienu" praleidė j vaidmaniskumo šydą ir suteikė progos lietuviškai visuomeni pažvelgti į gresiančią bedugnę į kurią "Naujienu" ją veda. Lengva pa kęsti koliojimus, kai su kiekvienu tokiu "Naujienu" išsikolijimu, jų brandinamas blogis įgauna ryškesnius kontūrus. Panaudojant tame "Naujienu" patiektą receptą, p.Grigaitis tame straipsnyje kalbėjo ne kaip Alboo sekretorius, bet kaip "Naujienu" šefas. Nagi, pažiūrėkime ką kalbėjo ir kaip jo kalbą, logiš kai galvojant, reketų kvestijonuotuoti.

Tiesa, p. Grigaitis pačio fakto kagoriskai nepaneigė, tačiau, savais išvedžiojimais ir išraitymais po sofistiniu laukus davė nedviprasmiš kai suprasti, kad mūsų informacija neatitinka tiesa. Patį faktą jos bando pridengti savo nežincijumu, skelbdamos, kad kad visą tai jos išgirdusios tik iš mūs. Tačiau, ši visa prie laidą kiekvienam mėgstančiam pa galvoti tampa gana juokinga. Juk p. Grigaitis yra ne tik "Naujienu" redaktorius, bet ir kaip Alto sekretorius, nes abu postai yra sukonce truoti viename p.Grigaičio asmenyje. Kaip sukta šitoki reikalai apei nami, gana lengvai suprantama iš p. Grigaičio pareiktų minčių. Jis "Naujienuose sako:

"Kongreso darbotvarkę svarstė ir priėmė visas Alto Vykdomybės komitetas prieš kongresų susirenkant, o ne sekretorius."

Ar taip buvo ar kitaip, mes nežinome, mes tame Alto posėdyje nedalyvavome, o Altas apie tai jokio komunikato neišleido, nedavė. Ir štai jau čia pat ir iškyla klausimas iš kur "Naujienu" šitai ištraukė? Teatsako p.Grigaitis, ar jo vadovau jamos "Naujienuose yra Alto laikoms išmintinoje padėtyje. Aiškiau tariant privilegijuotos, kad tik jos vienos tokias Alto Vykdomybo komiteto informacijas gauna ar jos atlieka Alto Vykdomybo komiteto funkcijas, pasinaudodamos joms nesuteikta teise. Bet kas būdingiausia, kad mes kalbėjome apie dukterį, o "Naujienu" kalba apie tos dukters motiną. Ir ištikro. Kongreso programos savo informacijoje visai ne pailėtėme. Kad savo skaitytojus nu kreipusiu pagalvino reikalo jos paskelbia Alto sekretoriaus mintį, kurios p. Grigaitis, kaip Alto sekretorius niekad nebuvo pareiškęs. Štai ji:

"Jei Alto sekretorius būtų gavęs, tai būtų tikrai neslėps"

Iš šito "Naujienu" pasakymo yra galimos dvi pagrindinės išvados: 1) kad jos kalba Alto sekretoriaus var du ir taip toli nueina, jog negalima atskirti kur baigiasi Alto sekretoriaus reikalai ir kur prasideda "Naujienu" 2) kad jos šitokiu keliu eidamos kuria "tiesas" parentas sofistinėmis prielaidoms. Visuomeni ne emblema ar parašas svarbu, o išreiškiamos mintys ir jose glūdin ti tiesa. Ir štai, kaip tik čia ir glūdi niekuomet nepabaigiamų ginčių bei kurliamų nesąmonių, lyg neatmetgamos Gordijaus mazgo, esmė. Štai aiškiai mato galvojanti lietuviškoji visuomenė, bet nuduoda nematančios "Naujienu", nes matyti jų bizniui geriausiai tarnauja jų kuriamas chaosas.

Būdinga ir tai, kad mūsų paskelbtą informaciją, bando nuneigti ne Alto Vykdomybės komitetas, kaip faktiniai turėtų būti, bet "Naujienu" visai net nepaminėdamos iš kur jos visa tai ištraukė. Juk tai tragiškumu atsiduodas vinigretas, mažiau nusimanančius viliojās į klaidžius tolius. Šitaip elgiantis ir šitokią būklę toleruojant, galima ir didžiausius nusikaltimus nuslėpti pagal siaurai suprastą naudingumą. Tai jovolynė kuri visuomeninėje veikloje, o tuo labiau laisvinimo dar be prašosi neatidėliojamo pertvarkymo.

SEKTINAS PAVYZDYS

Cicerose jau antri metai velkia vasaros vaikų darželis. Jis yra įrengtas prie šv. Antano parapijos. Darželį organizuoti iniciatyvos ėmėsi tuometinis LB Cicerose apylin kės valdyba priekyje su buvusiu apylinkės pirm. dr. Z. Ašokliu.

Šiais metais darželį lanko 30 vaikų, kurių amžius svyruoja tarp 4 ir 7 metų. Darželio aplinka lietuviška: žaidimai damos, pasikalbėjimai ir t.t., pravedama tik lietuvių kalba. Kad darželis auga ir randa didesnio pritarimo visuo menėje, tai neabejotinas kun. A. Vilkaičio nuopelnas, kuris kaip darželio globėjas su darželiu suaugo širdimi ir siela. Tai gražas pavyzdys ir kitiems lietuviams kuni gams, kurių visose parapijose ir kolonijose turime apšči. Bet ne visos lietuvių apygventos kolonijos tokios laimingos. Ir čia štai kyla gana aktualus klausimas kodėl pa našios paskirtės darželiai nagalėti veikti ir visose kitose lietuviškose kolonijose, o ypač prie parapijų kuriose yra ne po vieną tremtinių kuniga, bet po kelis, kaip pavz. šv. Kryžiaus parapijje, Chicagoje kur yra net šėši tretiniai kuniga bet neatsiranda iš jų nei vieno, kuris vaikus lietuviškai katekizuo tų galėtų

Reikia tik iniciatyvos o vertingas darbas suklestės. Juk tik tokių darželių veikimo pasekoje iš pat mažens vaikučiai pradės pa justi lietuvišką aplinką ir gali pa dėti susiformuoti ne tik pačioje lietuvių kalboje bet ir išmokti bei branginti kas lietuviška.

LB Chicago Apygardos valdyba savo žinioje veikiančias apylinkes yra raginusi organizuoti vasaros vaikų darželius. Dėja, kiek patiriame kai kurios apylinkės šito klausimo net nesvarstė. Ir kuo gi tas kvepia: apsilėidimu ar nesusi pratimu? ar pagaliau, lietuviško reikalo neįvertinimu?

Beje, savo laiku ir p. Varnienė, žinoma vaikų darželių specialistė, kėlė nuolatinį darželių reikalą. Dėja, dėl tėvų abejingumo ir dėl nepakankamo parėmimo buvo nepakankamo parėmimo šis klausimas buvo palaidotas. Labai gaila, kad taip atsitiko. Tad jei neklau come ką nusimanantieji kalba, tai ent pasekime Cicerose demon struojamu gyvu pavyzdžiui.

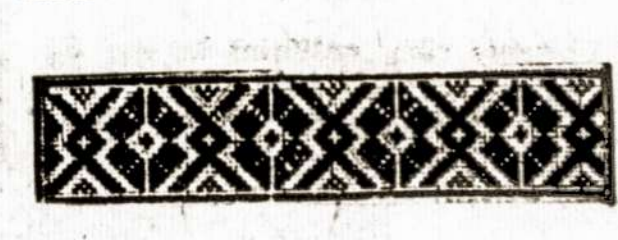
Kodėl atskirimo klausimui nebuvo duata elga?

Šiuo reikalu tikrų žinių neturime Altas komunikato nedavė, nes iš jo gali išryškėti Alto struktūroje išaugintas uzurpacingumas. Pro šitą mūsų gyvenamojo laiko rakstį nepraejo ir "Naujienu". Kad ir kaip gal būtų norėjo pralysti vis vien užsikabino. Pasekime jas. Jos sako:

Jei ištikro šitoks to-reikalavimo sumanymo tikslas, tai ko čia turė jo kistiš Amerikos Lietuvių Taryba arba Amerikos Lietuvių kongresas? Juk tai būtų apšvietos arba, kaip dabar sakoma kultūros reikalas."

Jei tikėti šitu "Naujienu" pareiškimu, tai lyg ir būtų būdingas p. Grigaičio prisipažinimas, kodėl iškeltas atskirimo klausimas nepateko į Amerikos Lietuvių kongresą ar į Tarybą. Betgi, būdingiausia tai bū tų pakaltinimas lietuviškai visuomeni už atsilikimą nepakankamai įvertinant savo kultūrinį kriterijų. Taigi, kad pateisinus Alto organizacijos struktūrinius plyšius, ne Altą sudarnėtos srovės, kaltos, o kal ta lietuvtvūičkoji visuomenė. Iš kitos pusės p.Grigaitis lyg ir pasako, kad Altui kultūrinis lygis negali būti taikomas. Šito sofistinio išvedžio jimo priblokštas, Jūsų koresponden tas sutikęs vieną Alto Vykdomybo komiteto narių užklausė, kaip jis žiūrys į Amerikos Lietuvių kongrese priimtas rezolucijas, atsakė:

"Kongresas ar Taryba, gali priimti rezolucijų kiek tik nori, bet išidėmėkite, kad Vykdomybajam komitetui visa tai nėra privaloma. Tai tėra tik jam neprivalomi pageidomai."

Mažoji Lietuva

LIETUVOS PAJŪRIAIS

Rašo Alf. Nevardauskas, Chicago

Belaukiant šaulių rinktinės pranešimo, vienam mėnesiui praėjus nuo mano vizito riktinėje, antrą va landą naktį suskamba mano telefono Nors nakties skambinimai buvo ne naujiena ir rodo nebuvo ko nustepti, tuo kart atrodė, kad kažkas turėtų būti kitaip nei paprastai. Ir ištikro, vos tik pakėlęs rage lį atsiliepiu, išgirdau:

—Čia kaiba Meškadaubio sargy bos viršininkas. Laivas užplaukė ant seklumos. Manoma, kad tarp tryliktoji ir keturioliktąjį pajūrio kilometro. Klaipėdos uosto, laivybos ir kitos žinybos painformuotos. Skubiai pranešęs savo žinyboje esnčiai pajūrio gelbėjimo stočiai, daryk žygių padėti surasti laivą, kad laiku būtų galima suteikti pagalbą laivo įgulai. —

—Tuoj išvykstu—, atsakiau ir pa dėjus ragelį šokau rengtis. Prieš išeidamas painformavau savo viršininką ir perdavęs Nidos rajono bu dėtojai telefonogramą apie įvykių pranešimu skubėjau pas pajūrio gelbėjimo stoties pirmininką. Jam perdavęs žinią, prikėliau besilinsčius, laisvus nuo tarnybos vy rus ir su jais dviračiais skubėjau į įvykio vietą.

Tamsi vėlyvo rudens naktis ir tirs ta migla gaubė kopas. Bet dviračių dinamo šviesa puikiai švietė pamario kelį Kiek blogiau buvo ties keturioliktąjį pamario kilometru, nes vos išukome iš kelio, atsidūrė me lyg maiše. Mat, važiuovome per mišką, pušaitėmis apžėlusiu kopų keliu ir nuo čia teko keltis į kalną. Vaziavimą teko sulėtinti ir prie ma žesnio apsisukimų skačiaus, mažė jo ir dinamo šviesa. Vietomis dvira čius teko stumte stumti. Klūpinėdami per pušalių žemės paviršiuje besiraizgantis šaknis, grūdamis ir keldamiesi, sušilę, pagaliau pasiekėm kopų viršūnę. Nuo čia vel pasi leidome į pakalnę. Vienas paskui ki ta užstrikė ant dviračių pasileidom pakalnėn, žolėtu, bet mažiau šaknimis išraizgintu keliu. Nakties vaziavimas, tai ne dienos. Mat, per skubėjimą net nepastebi kaip už sikabini už per toli į kelio išikišu sią pušaitę. Bet neatsižvelgiant į visa tai gana greit atsidūrėme pako pyje. Užsilpę ant kopų pylimo, su statėme dviračius, o tai atlikę smai gėmė į jūrą žvilgsnius ieškojome įaiva, bet vel tui. Be įtužusių, putotų želstancijoje jūroje bangų šokio, kur dangos viena už kitą didesnės iškilamos bausiu užėsiu lėžo ir vis kopų išsiliedamos ardė kopų pylimą nieko nesimatė. Čia matėme ir tokių bangų kurios taip smarkiai atsi mušdavo į pylimą, kad jis drebėjo.

Šitą bangų kovą supylimu stebint, pynėsi galvoje mintys, kad pylimas jų rodoma jėga gali būti sulaužytas. Tarp šių bangų buvo ir tokių, kurios priartėjusios pylimą iškildamos aukščiauo jo lūždavo ir užlėda vos pylimo viršūnę, o atsitraukdamos, viską nušluodavo, į putojančią marmalynę. Anksčiau čia buvome galvoję palikti savo dviračius, palikti ant pylimo viršūnės, bet bu vo nesaugu ir todėl teko juos vilkti į pakopį ir ten juos sustatę į gūbą patys gryžome į kopų viršūnę. Eidami ja stebėjome jūros paviršių. Taip eidami pasiekėme keturioliktą mūsų gražaus pajūrio kilometrą, o

į įvykio vietą subėgo daug vietos žvejų. Susirinko ne tik vyrai, bet ir moterys. Jie subėgo ne laivo gel bėti bet pažiūrėti gal įsiutusių jūra sudaužys laivą ir bangos išmes vieną kitą gėrybę, kurią nepastebint sienos pareigūnams bus galima nukniaukti. Laivas tačiau nejudėjo. Bangos kiekviena akimirka jį kasė į smėlį gilyn. Gelbėjimo komandų vyresnieji tarėsi su komandų vyrais kas ir ką turės veikti, kada bus iš laivo gautas ženklas gelbėti laivo įgulą. Pasienio policijos vyresnieji protarpiais informuoja policijos sa vo aukštesnes institucijas ir gauna naujas instrukcijas.

"Cyklai Nemunas banguoja, Vejaauga dar cykliau. Bet užvis' cykliau dejuojaa ty artojas kaip matliau.

SPORTAS

1958 m. Saurės Amerikos Pabal tiečių lengvosios atletikos varžybos įvyko Chicagoje birželio 21 - 22 d.d. Harison Parko stadijone. Šių varžybų ruošėjai šiais metais latviai, nes perieitais metais ruošė lietuviai. Da lyvų gauseniu skaičiumi pasižymėjo latviai. Taip pat latviaus geriau sekėsi vyrų grupėje Moterų grupėje geriau pasirodė lietuvaitės, tačiau, bendrai imant pasekmės labai silpnos. Latviai tikrai gali pasidžiaugti savo jaunu trumpų nuotolių bėgiku J. Kauls, kurio pasekmės 100 metrų — 10,8 sek., 200 metrų — 22,7 sek ir 400 metrų bėgimo — 49,0 sek. yra tikrai geros. Taip pat geras vidutinų nuotolių bėgikas Petersons. Iš lietuvių tenka paminėti kaip jaunus, bet ateičiai žadančius sportininkus: Lukaitis į aukštį šokime I vieta 1,73 mtr, Meškalkas 100 mtr. bėgime 11,3 sek., Besperaitytė į aukštį šokime I vieta — 1,38 mtr. Tai pats jaunlausias mūsų sporto atžalynas. Linkėtina jiems gerai padirbėti ateičiai ir išnaudoti savo įgintus gabumus. sporto srityje.

Varžybų pasekmės vyrų grupėje.

Bėgimai:

100 metrų

1. Kauls.....	10,8 sek.
2. Nainys.....	11,2 sek.
3. Meškalkas.....	11,3 sek.

200 metrų

1. Kauls.....	22,7 sek.
2. Nainys.....	23,2 sek.
3. Grubaums.....	23,3 sek.

400 metrų

1. Kauls.....	49,0 sek.v
2. Litvinas.....	52,6 sek.
3. Montre.....	58,3 sek.

800 metrų

1. Petersons.....	1:56,2 sek.
2. Apersans.....	2:01,9 sek.
3. Litvinas.....	2:08,2 sek.

1.500 metrų

1. Petersons.....	4:04 sek.
2. Apersans.....	4:36 sek.
3. J.Petersons.....	4:55 sek.

3.000 metrų

1. Petersons.....	9:13,6 sek.
-------------------	-------------

110 metrų klietinis

1. Lukaitis.....	16,4 sek.
------------------	-----------

3.000 metrų eilmas

1. Keturakis.....	13:15,6 sek.
-------------------	--------------

I vieta: Latvija.....45,5 sek.
II vieta: Lietuva.....45,6 sek.

Soklmal:

Į tolį

1. Kauls.....	6,60 mtr.
2. Grubaums.....	6,35 mtr.
3. Montre.....	6,29 mtr.

Į aukštį

1. Lukaitis.....	1,73 mtr.
2. Modestavičius.....	1,70 mtr.
3. Montre.....	1,58 mtr.

Trišokis

1. Motiejūnas.....	12,37 mtr.
2. Ezerins.....	12,33 mtr.
3. Modestavičius.....	12,32 mtr.

Su karimi

1. Ezerins.....	3,01 mtr.
2. Strzdins.....	2,95 mtr.
3. Sakalas.....	2,52 mtr.

Mėtymai

Rutulio stūmimas

1. Ezerins.....	13,18 mtr.
2. Veldre.....	13,04 mtr.
3. Kalnins.....	12,83 mtr.

Disko metimas

1. Veldre.....	43,01 mtr.
2. Plisius.....	40,17 mtr.
3. Ezerins.....	35,27 mtr.

Jieties metimas

1. Veldre.....	53,85 mtr.
2. Montre.....	50,87 mtr.
3. Brazdys.....	48,68 mtr.

Kūjo metimas

1. Plisi (L).....	41,72 mtr.
-------------------	------------

MOTERŲ GRUPĖJE

60 metrų bėgimas

1. Besperaitytė.....	8,4 sek.
2. Puce (La).....	9,0 sek.
3. R. Besperaitytė.....	9,2 sek.

100 metrų bėgimas.

1. Čerekienė.....	13,9 sek.
2. Puce (La).....	14,3 sek.
3. Ezerins (La).....	14,4 sek.

80 metrų klūtinis

1. Ezerins (La).....	15,1 sek.
2. E. Ezerins (La).....	16,4 sek.

Estafetė 4 x 60 metrų

I vieta Lietuva.....	34,2 sek.
II vieta Lietuva.....	42,0 sek.

Šokimas į tolį

3. Ezerins (La).....	4,18 mtr.
2. Zarins (La).....	4,39 mtr.
1. Čerekienė.....	4,44 mtr.

Šokimas į aukštį

1. Besperaitytė.....	1,38 mtr.
2. Ezerins (La).....	1,30 mtr.

Okupuotoje Lietuvoje

LAIŠKAS IŠ KOLŪKIO

Pas mus nieko naujo. Laikas ko lūkio ribose bėga greitai. Sėjos darbai vyksta vienur greičiau kitur lėčiau, nes trukdo oro sąlygos. Kolūkiai ne visi vienodal laikosi; vieni geriau, kiti visai blogai. Mūsų kolūkis niekuomet neturi sėklos ir visa kita kas reikalinga. Žemė mėšlo ir trąšų, galima sija, niekad negauna. Mūsų kolūkyje

3. Gelažytė.....1,30 mtr.

Rutulio stūmimas

1. Juodvalkytė.....	10,47 mtr.
2. Grisliute (La).....	9,33 mtr.
3. Kuraitytė.....	9,13 mtr.

Disko metimas

1. Blandytė.....	31,17 mtr.
2. Juodvalkytė.....	28,96 mtr.
3. Kriaušūnaitė.....	24,85 mtr.

Jieties metimas.

1. Kuraitytė.....	23,61 mtr.
2. Vėlyvytė.....	21,53 mtr.
3. Graudėis (La).....	19,23 mtr.

Tenka pasakyti, kad mūsų sportininkai Šioms varžyboms buvo visal nepasiruošę. Apgallėtinau menkos pasekmės. Sporto vadovybei tenka atkreipti reikiamą dėmesį - sulrūpinti sportininkų paruošimu - treniravimu. Nepakanka pripuola- mai pagauti jaunuoli užregistruoti sporto varžyboms, kuris, žinoma, apie tą sporto varžybą neturi jokio supratimo, o tokių buvo keletas, pvz. šokime su kartimi Sakalas 2,52 mtr. Tokios pasekmės neteko matyti nė pradedančiųjų grupėje, i čiaminėtus dalyvis buvo išstatytas dalyvauti prieš Latvius. Tas pats buvo ir 1.500 bėgime. Toki dalykai mums garbės nedaro. Pirmiau rūpestingai pasiruoškime ir tik tuomet dalyvaukime. Be to eilėje varžybų neturėjome visai dalyvių. Ar gi ištikrųjų tokių sportininkų netu rime? Jų dar yra, bet kaž kodėl ne buvo jie šiose varžybose. Tokioms varžyboms turime surinkti pačius geriausius iš savųjų, tuomet varžybų vaizdas būtų visai kitoks.

A. T.

jau kelinti metai kaip žmonės negavo už darbą grūdų ir pinigų. Tik atsitiktinai praėjusiais metais gavo po vieną klgr. grūdų ir po rublį už darbdarbių. Bet nevisi gavo, nes paskutiniems pritrūko grūdų. Buvo duodama pusė rugių, o kita pusė dirsių. Šiais metais vėl nieko negaus, nes žieminiai bus visiškai menki, o vasarojus bus vėlať atštas, tai ir iš jo nauda bus maža. Pas mus, kada žmonėms nieko nemoka už darbą, tai gale metų nors veltui kiną parodo. Geruose kolūkiuose gauna daugiau grūdų ir pinigais, bet tokių kolūkių nedaug yra. Kolūkiuose darbų yra pakan kamai, tik nėra kas juos noriai dirbtų, nes koks atlyginimas, toks ir darbas.

Arklių pas mus labai maži, bet ir tie patys labai suliesėję. Karvų daugumoje reikia kilnoti. Vienam kolūkiečiui duodama 30 arų žemės, o jei visa šeima kolūkyje dirba—60 arų. Neišdirbus darbdarbių minimumą—sumažina arus Duoklė už arus nereikalinga, o tik mokestis—180 rublių, bet suranda įvairių bėdų ir atiduodi ir duokles. Kolūkiečiui arklys laikyti drau- ždiama. Ne kolūkietis arklį gali lai kyti, bet turi sumokėti 450 rublių, o už karvę gana didelę pieno nor- mą turi atiduoti.

Karvei ganyti ganyklų visai ne skiria. Tai žmonės su gyvuliais taip ir bastosi. Pašaro žada kas me- tai, bet niekuomet neduoda. Tuomet tenka pašarą vogėiomis įsigyti. Atsisakius kada eiti į darbą, gaudina pašarą atėmimu, kurio ir taip niekuomet neduoda ir arų su- mažinimu. Arams (žemei) dirbti arklius gali gauti iš kolūkio, bet tik vėlať, kada baigti kolūkio dar- bai, bet ir tai sunkiai. Jei nori gau ti arklius kur nors važiuoti - reikia gauti iš pirmininko pažymėjimą. Turgus būna sėkmadieniais, kad netrukdytų darbams.

Namas statybinė medžiaga labai sunkiai gaunama - daugiausiai tai spekuliaciniu būdu. Tas pats ir su visomis reikmenimis, nes visko trūksta. Triobos daugumoje sulrę ir suplyšę Daļi triobesiu (buvusių ūkininkų) kolūkis paima savo nau- dai.

Krautuvėse gali gauti pirkti kas reikalinga, bet kas reikalinga va- saraj gauni pirkti žiemą ir atvirks (Nukelta į 6 pusl.)

Nekilnojamo turto pirkimo - pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS

REALTY

4081 Archer Ave.
(prie California Ave)
Tel.: LAfayette 3-3384

JAUKIAI

PRALEISI VARAKA

CICERO UZEIGOJE

LITUANICA

pas TADA KAZIMIERAITI
Čia be gardžių gerimų ir su-
kandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 54
Illinois, Telef. TOWNhall 3-9601

Jei nori sveičią pavaišinti, —
Pasidalint su juo savaisiais sielvartais,
Tad laiko, mielas, negaišinki,
Skubėk pas Šimulį vedančiais keliais.

Vaišinki sveičią **BUDWEISER ALUM**
Ir gėrimais pirktais —

SIMULIS LIQUOR Inc.

5640 W. 87 St. Oaklawn

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Įvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdrau-
dos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės pa-
tvirtintos kainos.

Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai.

AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.
Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacija:
gauti skambinkite, rašykite, užeikite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WAlbrook 5-5671

AUTO TAISSYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir darymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai,
vansinisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Firestone padangos,
baterijos ir automobiliams daly:

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. CESAS, patyręs automobilių specialistas

LIETUVIŲ AUDITORIJA

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133—37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS

4 Sales

VIRTUVĖS

Moderniškai įrengtos
(su maistu ar be maisto)
išnuomojamos neaukštomis kainomis.

BARAS

Jūsų patogumui čia pat

Jaukus putojančių taurių pavėsis
ir žavi muzika.

Parūpina apdraudas ir dvigubus aliumininius langus

DRAUDŽIU: namus, automo-
bilus, baldus, langus ir kita, su-
teikdamas Jums ramybę nelaimė-
je.

Jūsų patogumui, gaminu dvi-
gubus aliumininius langus, suma-
žindamas apšildymo išlaidas ir
darbą —

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted Str.
Telef.: VICTORY 2-6469

RUDENIUI, ŽIEMAI
IR VISEMS METŲ LAIKAMS:

Sportinių,
Darbinių ir
Išieginčių
Drabužių bei batų
Geriausias pasirinkimas
tik pas:

H. SEIGAN

4630—32 So. ASHLAND AVE.
Telef.: YA 7-1272

Uželk ir įsitikinsi, kad čia
gausi geresnes prekes ir pi-
gesnėmis kainomis, nei kitur.
Be to, čia gausi ilgesniam
išsimokėjimui bei nuošimčių
ir susikalbėsi Lietuviškal.

ĮVAIRŪS PATAISYMAI
IR DAŽYMAS

NAUJŲ NAMŲ STATYBA

LIUDAS TAUJENIS

6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal art
ir planus.
Atlieka įvairius remonto darbus.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės paiseitimi, nuo pat jos įsikū-
rimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių
saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelning-
gesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas
mus gausite ne tik tai saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, aug-
štą dividendą, bet ir daugelį kitų pataravimų veltui, už kuriuos
kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra
viena iš gražiausiai ir moderniškiausiai įrengtų visoje Illinois Val-
stybėje.

Lietuviai gyvenantys už Chicago ribų, nežinrnt kurioje Su-
vienytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu.
Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. Tel. GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois

Akadara: pirmadienį nuo 12 iki 5, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 2.
Triedinienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

BUSINESS OPPORTUNITY

PICNIC GROVE

75 ACRES

IDEAL FOR CHURCH GROUP
BOYS' OR GIRLS' CAMP

Beautiful sand beach, 40 acres
nicely wooded; now in operation;
located on paved road, 45 miles
N. of Chicago. Owner will take
\$120,000. This is a terrific oppor-
tunity.

LOUIS I BEHM, REALTOR

Moderniausias baldus, naujausias televizijos aparatus žinomiau-
sčių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namu
įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12th St.). Tel.: SEley 3-4711

Pats žmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks
varodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpinantis reikalais.

KAS, KUR IR KAIP

VLIKAS PRITARĖ DĖL NESUSITARIMO.

Kaip skelbiama Vliko leidžiamo se ELTOS Informacijoje, Vlikas už gyvę sudarytos komisijos laiky seną nesutarti su iš Vliko išstumtomis ir iš jo pasitraukusiomis srovėmis.

TAISO KĄ PATYS SUGADINO

Savo laiku, dėl įsibūvusių aštrios trinties mūsų veiksmuose, iš Vliko buvo priverstos pasitraukti tautinės srovės ir Lietuvos frontas. Susiaurėjus Vlikui buvo susiaurintas ir Lietuvos traktavimo statusas Amerikos Balse. Kaip Vliko informacijoje skelbiama, Altas daras žygius prarastą padėtį atstatyti. Tačiau, tas žygis sunkiai duodasi taisyti, nes klūtytis dėl kurių tatau vyko, dar nepošalintos.

KVIEČIA LIETUVĄ

Buvusi ankstyvesnio Vliko pirm. prel. M. Krupavičiaus sekretorė B. Simonaitytė, kuri 1948 metais su Vliko kartotekomis pabėgo pas sovietus, per sovietų leidžiamą "Tėvynės Balsą", sveikina buvusius bendrojo likimo draugus ir linki jiems ne klaidžioti po svetimus kraštus. o greičiau sugryžti į gimtąjį kraštą.

VARGAI SU ELTA.

Vliko leidžiamas informacijų biu letenis "ELTOS Informacijos" pa gal įprastą nepriklausomos Lietu vos žinių agentūrą ELTA, dažnai vi rina vadinamos tiesiai El to s vardu, betgi, ELTOS vardu v ra skleidžiamos žinios ir per bo lševikų kontroliuojamą okupuotos Lietuvos žinių agentūrą. Taigi, ži nios pasiekusios mažiau apsisiviet u s iš dviejų diametrališkai skirtin gų šaltinių juos dažnai pastato i nemalonę padėtį.

POLITINIS BIZNIS IR VEDYBOS

Valstiečių liaudininkų likučiai Čikagoje visokias būdas siekia išgelbėti Vliko likučius nuo galutinio sunykimo. Kad pakėlus Vliko vardą visuomenėje, lieško laikraš čio, kurs sutiktų Vliko adoracijai užleisti bent porą puslapių savaitėje. Už šią paslaugą liaudininkai siūlo savo turimas intelektualines jėgas bendradarbiauti. Bėda tik, kad laikraščiams reikalingi pinigai ir darbo arkliai, o ne stoininiai žirgai. Tačiau vienas biznis liaudininkams išdegė. Mat, per Alto kongresą Bostone paaiškėjo, kad neturtingi liaudininkai vedę gyvenimą pažįstą Sandarą... Vestuvinių apeigumeistras tapo valstiečių liaudininkų sąjungos pirm. dr. J. Pajaujis Elena Devenienė, Myk. Vaidyla, St. Gegužis, Jurgelūnas, Arlauskas ir J. Virbickas.

VARŽESI DĖL ŽMONIŲ SUŠAUDYMŲ

... Ulme, Vakarų Vokietijoje, jau ilgesnį laiką tęsiasi byla dėl žmonių šaudymo Lietuvoje. Centrinė fi gūra kaltinamųjų suole - Tilžės g esta po buvęs viršininkas Hans Jo achim Boehme, iki šiol pasakėjo, kad jam vadovaujant Kretingoje buvo sušaudyta 214 asmenų ir Jurbark e net 402 asmenų, daugiausiai žydų tautybės. Buvo manyta, kad jis yra kaltas ir dėl Palangoje sušaudytų 111 asmenų bei sušaudymų Bata kiuose, tačiau paaiškėjo, kad Palan goje žmonių sušaudymus įvykdė vokiečių karo lakūnų grupė vadovaujama Hersmann, o Batakiuose Boehme's pavedimu įvykdęs vokietis Schwarz.

Taip pat paaiškėjo, kad šitokių būdu pravedus "valymus" Lietuvos - Vokietijos pasienio miesteliuose, Tilžės gеста po viršininkas Hans Joachim Boehme su SD viršininku Hersmann'u buvo atvykę į Kauną derėtis su SS standartu fuereriu Jaeger dėl egzekucijų vykdymo su derinimo paskiruose rajonuose Lie tuvoje. Tačiau Jaeger juos išvijęs, pabrėždamas, kad "valymas Lietu vos teritorijoje yra jo kompetencio je. Kaltinamųjų tarpe yra ir vienas lietuvis, būtaent Pranas Lukys.

Be to lig šiol paaiškėjo, kad Boeh me's suka yra tapęs vienas Lietuvos saugumo policijos pareigūnas ir lie

tuvis gydytojas dr. Antanaitis. Tarp eilės liudininkų yra ir lietuviai.

RŪTAI KILMONYTEI, filmų ir televizijos aktorė, jos kolegos - filmų ir televizijos aktorės ir aktorai buvo suruošę pobūvį jos gimtadienio proga. Pobūvyje dalyvavo visa eilė Hollywoodo filmų ir televizijos darbuotojų. Pobūvio dalyvių tarpe matėsi ir lietuviai: Alg. Gus taitis, L. Valiukas ir kt.

GASPERAS VELIČKA priimtas nariu įdaliųjų menų klubą birželio 7d. to vieneto susirinkime. Tame susirinkime muzikas Juozas Bertulis skaitė pranešimą apie F. Schuber to ir Rimskij-Korsakovo muziką. Klubo metraštininku visiems metams išrinktas ALG. Gustaitis. Kitam klubo susirinkimui pirminkaus p. Mitkienė.

L. VALIUKAS dalyvavo Know land rinkiminei akcijai aptarti su važiavime, kuris įvyko birželio 14 ir 15 d.d. San Jose mieste, prie San Francisco. Apie 200 įvairių komite tų pirmininkų porą dienų svarstė kaip geriau praveisti Knowland rinkiminei akciją Kalifornijoje. Su važiavime dalyvavo ir pats Know land pasakė pagrindinę kalbą masi niams susirinkime. Anot jo, jis nė kie. neabejojęs savo pergale lap kričio mėn. rinkimuose. Sen. Bill Knowland yra kandidatas į Kalifor nijos gubernatoriaus postą.

A. SKYRIUS, Lietuvos Dienų žur nalo leidėjas, Planuoja dar šiais me tais išleisti porą informacinių lei dinųjų apie Lietuvą anglų kalboje.

MARCIA VALIBUS, iš Miami, Floridos, atstovaus Floridai pasau lio gražuolių konkurse, kuris įvyks liepos mėn. Long Beach mieste, prie Los Angeles. Ji neseniai laimėjo O RANGE BOWL karalaitės titulą. Ji yra trečios kartos lietuvaitė, Miami universiteto studentė. Jos tėvas yra mokytojas Floridoje, gi dėdė - dr. Valibus - lietuvių veikėjas Penn sylvanijoje.

LIETUVIŲ DIENŲ GEGUŽINĖ įvyksta liepos 27 d. Buena Vista Parke, Burbank mieste, prie Los Angeles. Nuo šv. Kazimiero Lietu vių bažnyčios kas 10 min. važiuos mašina. Lietuvos Dienų žurnalo ge gužinė - piknykas paprastai daug sutraukia lietuvių iš visos Pietinės Kalifornijos.

Lietuvos Šaulių Sąjunga

Lietuvos Šaulių Sąjungos Trem tyje pirmasis visuotinas atstovų suvažiavimas įvyko Čikagoje, bir želio 5 d. Jaunimo Centro patalpo se. Dalyvavo 32 atstovai, kurių tar pe 6 buvo iš Kanados. Suvažiavi mui pirmininkavo adv.R. Skipitis ir Jurgis Prekšaitis, sekretariavo A. Juodka ir A. Rožėnas. Mandatų ko misiją sudarė V.Kažemėkaitis, kun A. Šeštokas ir Pocius; rezoliucijų - A. Valatkaitis, A. Gintneris ir J. Balčiūnas. Sveikino: dr.P. Daužvar dis - Lietuvos konsulas, kūrėjai sa vanoriai, ir raštu - tėvas Kristana vičius, gen.T. Daukantas, gen.P. Ple chavičius, LB Centro Valdyba ir kt. Buvo garbės ir darbo prezidiumai, pagerbti žuvusieji dėl tėvynės lais vės kovotojai. Vėliau buvo prane ši mai, statuto pakeitimas ir daug ki tų reikalų aptarta. Nustatyta nario mokesčio dydis, renkamuji valdo mų organų kiekis ir jų kadencija.

Trejiems metams buvo išrinkta tokios sudėties LŠST Centro Val dyba: S.Mantautienė - Putvinskai tė, Alf. Valatkaitis, ev.kun. A.TRa kis, Jurgis Prekšaitis, K.Žilėnas, K.Kodaitienė, Vl. Išganaitis, V.Man tautas, K.Mustelkis, A.Mantautas, senj., A.Gintneris, V.Abramikas, A.Rožėnas, E.Jankutė ir Jonas Bal čiūnas; kand. liko: V.Kažemėkaitis, Klupšienė, Petrauskas, Čižiūnas, ir Vaičaitis.

Revizijos komisij: A.Kybartie nė, Vl. Skirmuntas ir prof.V.Bir žiška; kand. liko: prof. Rukuiza ir Br.Keturakis

Garbės Teisman' šrinta: adv.R. Skipitis, Ign.Serapinas ir prof. Ši molūnas; kand. liko: prof.M.Mack e vičius ir St. Juškėnas.

BAISIAU UŽ ATOMINIUS GINKLUS

Bolševikų propagandai veikiant laisvame pasaulyje pradeda susida ryti sluoksniai smerkia atominius ginklus. Vakarų Vokietijos ir Švei aarijos spauda šitą faktą išskeldama pabrėžia, kad atominiai ginklai nė ra nei kiek baisnesi už sovietų prak tikuojamas koncentracijos stovyk las. Kai kurie laikraščiai reiška ap gailestavimus, kad vienašališkai pa smerkiant atominius ginklus sąmo ningai ar nesąmoningai, plačiau ati daromos durys naujoms aukoms.

"DRAUGAS" PASUKO "NAUJIENŲ" KELIU.

Birželio 28 dienos "Draugas" da vė pylos asmenims pareiškiusiems savo nuomonę dėl kultūrinio nu smukio. Jis J. Varno plunksna pati kęs kalvės pavidalį iš bendro sąra šo prikėrė mokslininkų ir meninin kų sinonimus kad tik daugiau įskau dinus pasirašiusius. To straipsnio autorius panaudojęs vokiečių posa kį, kad dideli žmonės daro dideles klaidas, bendroje straipsnio išvado je davė suprasti, kad ne intelek tualas, o intelektualų supras tas di letantas yra šių dienų kėrejas. Tai gi, kuo toliau, tuo gražiau.

TĖVAS JONAS KIPPAS,S.J.

buvęs Kauno Tėvų Jezuikų Kolegi jos rektorius, yra vėl vienoje Ber lyno ligoninėje, kur turės išbūti mažiausiai iki rudens. Būtų gražu, jei buvęs Kauno Tėvų Jezuikų Kole gijos mokiniui ir bičiuliui aplanky tų ligonį kad ir trumpu paįskeliu. Rašyti šiuo adresu: Hochw.J.Kipp, S.J., Ignatiushaus, Neue Kantstrasse 1, Berlyn - Charlottenburg Kadangi ligonis turės galimybę laikyti Mišias, nusijusios Mišių sti pendijos būtų šiočia tokia finansinė parama.Persijusti laiškus ir aukas neatsisakys, beabejo, ir lietuviai Jezuitai Čikagoje, bet galima siųsti ir betarpiu aukščiau nurodytu ad resu.

P.GIMBUTIENĖ, neseniai išrinkta į LB Tarybą, net nepradėjus eiti pareigų, iš Tarybės pasitraukė.

Dr.K.Sruoga, savanoris ūrėjas, žur nalistas, įeina į Tarybą vietoje pasi traukusios p. Gimbutienės. Taip pat dr.K. Sruoga yra aktyviai įsijun gęs į Kultūros Fondo veiklą.

Isteigta nauja LB Apygarda su centru Cleveland, Ohio. Naujos Apygardos pirmininku yra Jonas Virbalis

ALG. KAULĖNAS, LAS Cent.Val dybs vicepirmininkas šio mėnesio paskutinėmis dienomis su šeima iš Anglijos nuolatiniams apsigyveni mui, atsikelia į Ameriką. Apsigy venti žada Čikagoje.

INŽ. ALF. RIMAS, LAS Chicagos skyriaus pirmininkas intensyviai ruošiasi valstybiniam egzaminam s. JONAS ŠVEDAS, K.F. pirm. eko nomistas, gana intensyviai dirba komplektuodamas KF Tarybą.

VINCAS KAČNSKAS, LL, admini tratoriu po sekmingos operacijos sveksta ir vėl jungiasi į aktyvų vi suomeninį darbą.

ALF. NEVARDAUSKAS,, apra ši nėjās Mažąją Lietuvą ir Baltijos pajūrį džiaugiasi gavęs atostogas, kurias praleidžia st. Joseph, Mich

AMERIKOS BALSŲ VEIKLA MUENCHENE SUSIAURINAMA

Tiesa, oficialiai kalbama, kad Amerikos Balsas praplečiamas, ta čiau, tikrumoje, jo veikla Muenche ne y r a s u s i a u r i n a m a ma iki žinių rinkimo abentūros. Dėl šitaip suprasto "praplėtimo" la bialusiai nuketės visos Pabaltijo tau tos ir uzbekai. Transliacijos estų, latvių, lietuvių ir uzbekų kalbomis panalkinamos, motyvuojant, kad ši tos tautos jau galėjo išmokti kalbė ti rusiškai. Ką visa tai sako? Nagi, kad estas, latvis, lietuvis ir uzbekas patriotas, jei ligi šiol nesimokė, tai nuo dabar yra verčiamas mokytis angliskai arba rusiškai kalbėti, jei nori žinoti kas dedasi laisvame pa nuo dabar yra verčiamas mokytis angliskai arba rusiškai kalbėti, jei nori žinoti kas dedasi laisvame pa saulyje, nes žiomas kalbomis trans liacijos bus prapleštos.

Anglų kalbą pramokti anapus geležinės uždangos, neturint nei vadovėlių nei tinkamų mokytojų, veik neįmanoma, taigi lieka paver g

tųjų - nekenčiamą rusišką kalbą, kuriai, kaip rusifikacinė priemonė estas, latvis lietuvis ir uzbekas pa triotas lig šiol atkakliai priešinos

Būdinga ir tai, kad Amerika iš ilgo sovietų pavergtų tautų sąrašo šias tautas lyg ir išbraukdama, silp nina visą pavergtų tautų frontą, tuo sutelkdama progą soivetiniam geno cidui dar pikčiau siuntėti. Tai yra savos rūšies inkriminacija prieš šias tautas ir nusiukimas nuo jų, išduodant jas raudonosios pabalso pliktam žaidimui, prieštaraujant Amerikos ir laisvojo principui, - leš kotl ir palalkyti kontaktą su tais kraštais, kurie siekia laisvės.

Šitokiai padėčiai susiklosčius, ky la būtinas reikalas patikrinti, ko yra verti Amerikos vyrų pareiški mai šių tautų adresu? Šią pačią pro ga yra verta ir mūsų veiksmams pertikrinti savusėjimus ar jie tar grupinėmis kovomis neapvyė to krašto, kuris lig šiol mums rodė to kį didelį prielankumą?

Lietuvos Konsulas

Atkelta iš 5 psl

PRANEŠKIT KONSULATUI ...Chicago American'e ir lietuvių dienraščiuose skelbiamos lietuvių palikimų bylos Lietuvos konsula tui yra žinomos beveik visos. Kaip pastebėsite, jos yra dviejų rūšių: vienos iš jų yra įpėdiniai suminė ti, o kitos ne. Pirmoje kategorijo je vienokiu ar kitoku būdu įpėdi niai yra įrodyti, ar bent paduoti, antroje gi kategorijoje, įpėdiniai ne žinomi.

Tose bylose, kur įpėdiniai nėra žinomi, būtų geras jiems patarnavi mass, jei žinantieji apie juos pra neštų konsulatui jų adresus bei li kimą. Lietuvos Konsulato adresas, 6147 South Artesian Ave, Chicago 29, Ill. Telefon - RRepublic 7-8334

ATITAIŠYMAS

Praėjusiam Laisvosios Lietuvos numeryje tilpusio nerologo apie a.a. pulk. Adolfą Byroną autorius yra dr. Vincas Misiulis. Mūsų mie lą bedradarį dr. Vincą Misiulį už mūsų neapspėjūrijimą atsiprašome. Redakcija.

DEL "BENDRO ŽYGIO"

Draugo" 163 nr. tilpo J. Ž. straips asniukas dėl savo laiku Klaipėdoje prieėjusio laikraščio "Bendraš Žy gns" priešvalstybingumo.

...Nenorėčiau su p. J.Ž. dėl to vesti slaptas diskusijas nežadu. Tačiau manyčiau, jog būtų neprošal pirm negu pasirodys enciklopedijoje š klausimą gerai išdiskutuoti nes ga jili taip išėiti, kaip išėjo su kun. J. Prunskio straipsniu enciklopedijoje dėl konkordato.

IS REDAKCIJOS KREPŠIO

SLA Nariui Nepakarnam Labai atsiprašome, kad Tamstos "Atviras laiškas SLA Seimo Dele gatams", dėl Pijaus Grigaičio veik los SLA Apšvietos Komisijoje, kuri kaip Tamsta tvirtini pagal p.P.Gri gaičio kombinacijas sužlugdė SLA organą "Tevyne" tam kad iškelus grynai marksistinėmis idėjomis p.Grigaičio forvizuojamą suverda, paskutūnėmis dienomis užvertus mūsų lakraštį Dariaus - Girėno tra giško žuvimo minėjimo informac jomis, nors ir buvo Tamstal pažadė ta, negalėjo tilpti.

LAIŠKAS IS LIETUVOS

Atkelta iš 5 psl

čiai. Rublis mažoje vertėje, nes už jį mažą ką gali nupirkti. Norint valgykloje paprastus pietus pavai gyti reikia mokėti 12-13 rublių. Miežių centneris sėjos metu, 160 rublių ir daugiau. Šaip viskas brangu brangu, o uždabiai neatitinka šiai proporcijai. Samagonas draudžiamas gaminti, bet be jo niekur neprieisi ir nieks tavęs neklausys. Trumpai pasakius: sama gonas kalba; samagonas tyli. Vais tybinė ir tā patį vaidina.

Pavasarij ir vasarą niekuomet negali būti ramus; tuo laikuisoki įsipareigojimai. Įvairūs baugini mai kolūkiečiams, kad tik jie la biau dirbtų ir daugiau naudos iš jų gautų. Pradžioje metų kolūkiuo se žadama aukso kalnai, o pabaigo je metų pažadai ir lieka pažadai. Kas gyvena savo namuose už na mus privalo sumokėti apdraudą. Jei nesumoka - kabinasi prie na mo.

Pagal naują madą daugumoje arklis pavadoja žmonių spran dai, nes nusiipirkęs ką nors turi tempti ant savo sprando.

Žmonės labai nevieningi - skun džias ir skundžias vieni kitus už visokius kolūkiuo menkniekius, tai dėl akluo patiemis kolūkiečiams tenka atkentėti. Mūsų rajono ko lūkiečiai daugumoje nuskurę. Tai toks mūsų kolūkiečių gyvenimas.

MOVING (PERKRAUSTYMAS)

Iš arti ir toliau. Sąžiningas darbas. Šaukti tel.: Bishop 7-9326

V. KARALIUS, 4140 S. Albany Ave., telefonas BI 7-2865, A. MINEIKIS, 3016 W. 42 Str. telefonas CL 4-3977.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Priimami siuntiniai į Lietuvą ir į kitus kraštus. Patarnavimas nebrangus. Pristatymas 2-3 savaitių bėgyje. Visko neaprašysi, todėl prašome įsitikinti, kad patarnavimas sąžiningas ir geras. Reikalaukite informacijų

WORLD PARCEL SERVICE

Pas vedėją Pr. Nedzinską 3320 So. Halsted St. (J. Karvello prekybos patalpose) Chicago, Ill. Tel.Yards 7-0677.

BRUNO
kepyklos gaminiai
baigia užkarlauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Aguona**

Bruno Macianskas
3339 Lituania Ave. Telef: CLlside 4-6376